

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Daha bir ailə dramı: Qəbələdə 25 yaşlı xanımını öldürdü
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 31 oktyabr 2016-cı il Bazar ertəsi № 241 (6562) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Aprel savaşı təkrarlana bilər - xəbərdarlıq

Təmas xəttində düşmən təxribatları artır; hərbi ekspertdən həyəcanlı açıqlama: "Risk böyüyüb..."
yazısı səh.3-də

"Çudo peçka"nı möcüzə xilas edə bilər - böhran dərinləşir

yazısı səh.11-də

Binəqədi yolunda bərhad durum - Xaləddin İsgəndərovun böyük fiaskosu

yazısı səh.10-da

Deputatın ermənilərlə bağlı təklifinə reaksiya gəldi

yazısı səh.11-də

Vətəndaşları aldadan vəkil: "Mən "şişka"larla işləyirəm..."

yazısı səh.12-də

Banan niyə kəskin ucuzlaşdı? - Ekspert iki səbəb göstərdi

yazısı səh.12-də

Hüquq müdafiəçiləri Fərahim İlqaroglunun mühacirətə getməsindən danışdılar

yazısı səh.3-də

Generalın kürəkəni: "Akif Çovdarov həbs olundu, utandım..."

yazısı səh.10-da

Həbsdəki sabiq deputatın ticarət mərkəzində kəskin endirimlər - əməkdaşımızın qeydləri

yazısı səh.13-də

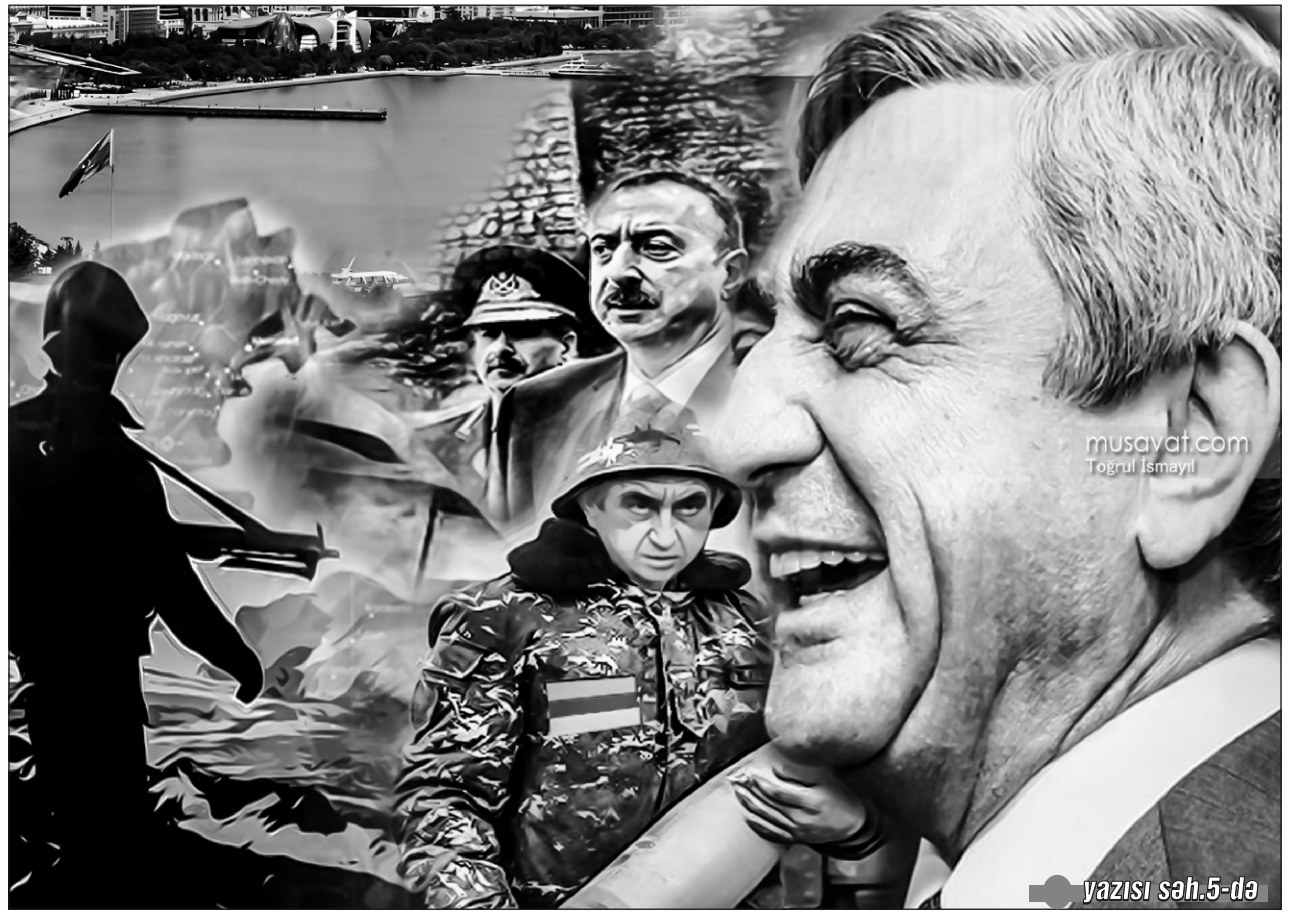
Dünya miqrant qanına bələmib - başa çatmaqda olan ilin müdhiş statistikasi, qaçqın düşərgələrində bitən həyatlar...

yazısı səh.15-də

Cəbhə xəttində artan düşmən təxribatlarında "seçki izi"

SƏRKİSYANIN MƏKRLİ PLANI - QARABAĞ ÜZƏRİNDƏN BAŞ NAZİRLİYƏ...

Rəsmi İrəvanın müharibə ritorikası arxasındakı daha bir hədəf - həm qorxur, həm də öz cəmiyyətini qorxudur; erməni analitik: "Hakimiyyəti mənimsəmiş klan xalqı müharibə panikası ilə idarə edir..."

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.5-də

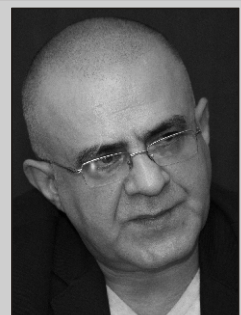
Əməkdaşlarımız Eldar Mahmudovun bağ evində oldular - reportaj

Sabiq nazirin Nardarandakı villasında müxbirlərimizi kim qarşılayıb? Qonşuları deyir ki, o, nazir olanda bağa gəlib-gətdiyini bilmək olmurdu: "Bir maşınla gəlib, başqasıyla evdən çıxırdı, nömrələri də 009..."
yazısı səh.4-də

Qənirə Paşayeva:
"Bizi "yaşıl zona"ya gülləkeçirməz maşın apardı"

yazısı səh.7-də

Elçin Mirzəbəyli:
"BAXCP İdarə Heyətinin iclasında oturanda da şeir yaza bilərəm"

yazısı səh. 8 və 9-da

Hikmət Hacızadə:
"İstərdim ki, ABS seçkilərində Hillari qalib gəlsin"

yazısı səh.6-da

31 oktyabr 2016

Zakir Həsənov hərbi aviabazalardan birində olub

Hərbi Hava Qüvvələrinin döyüş hazırlığının yoxlanılması məqsədilə müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov hərbi aviasiya bazalarından birində olub. Lent.az nazirliyin mətbuat xidmətinə istinadən xəbər verir ki, müdafiə naziri uçuş və texniki heyətlə görüş keçirib, hərbi aviasiyanın döyüş hazırlığının səviyyəsini, onun imkanları və effektiv istifadəsini, uçuş-əmə zolaqlarını, trenajor siniflərini, yardımçı bina və tikililərin mövcud vəziyyətini yoxlayıb.

Azərbaycan prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev tərəfindən ordu quruculuğu sahəsində qarşıya qoyulan vəzifələr zabit heyəti ilə keçirilən görüşdə şəxsi heyətin diqqətinə çatdırılıb.

Müdafiə nazirinə yerli istehsal olan yeni növ pilotsuz uçuş aparatlarının döyüş qabiliyyəti, praktiki uçuşları, heyətlərin hazırlığı və yerüstü idarəetmə stansiyasının imkanları nümayiş etdirilib. Nazir hərbi pilotların uçuş praktikası, onların təlim-məşq hazırlığının plana müvafiq şəkildə həyata keçirilməsi ilə bağlı Hərbi Hava Qüvvələrinin komandanlığı qarşısında tapşırıqlar qoyub.

Görüşün sonunda nazirliyin rəhbər heyəti uçuş və texniki heyətlə birgə nahar ediblər.

Azərbaycanlı aktrisa Ərdoğanın qızı və kürəkəni ilə

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və həyat yoldaşı Əminə Ərdoğan Türkiyə Cümhuriyyətinin elan olunmasının 93-cü ildönümü münasibətilə Prezident İqamətgahında mərasim təşkil edib. Musavat.com Türkiyə

mətbuatına istinadən xəbər verir ki, mərasimə siyasət, biznes, idman və sənət dünyasının tanınmış simaları qatılıblar.

Onların arasında Orhan Gencebay, Engin Altan Düzyatan, Acun Ilıcalı, Kibariye, Burcu Esmersoy, əsər udar, Oğuzhan Koç, İbrahim Büyükkayı, İrem Deric, Hakan Peker, Emir Berke Zincidi, Murat Yıldırım, Tolgahan Sayışman, Serkan Çağrı, Uraz Kaygıaroğlu, Metin Şentürk, Wilma Elles kimi məşhur simalar olub.

Mərasimə qatılan yeganə azərbaycanlı sənətçi, əməkdar artist Mələhət Abbasova təəssüratlarını sosial şəbəkədə bölüşüb: "Prezident Sarayında Türkiyə Cümhuriyyətinin elan olunmasının 93-cü ildönümü münasibətilə təşkil olunan mərasimə dəvət olunan yeganə azərbaycanlı sənətçi idim. Bu, mənə qürur hissi verdi. Prezident və həyat yoldaşı ilə maraqlı söhbətimiz oldu. Azərbaycana göstərdikləri diqqətə görə təşəkkür edirəm. İnsanların çox olmasına baxmayaraq, mənim serial və teatr fəaliyyətimlə maraqlanmaları məni xoşbəxt etdi. Daha sonra qızları Esra Albayraq və kürəkənləri Berat Albayraqla uzunmüddətli söhbətimiz oldu. Həm prezidentimizə, həm ailəsinə onları teatrda görmək istədiyimizi, bu ziyarətin bizi xoşbəxt edəcəyini dedim. Əminə və Esra xanım gələcəklərini bildirdilər. Mənə göstərdikləri diqqətə görə prezidentə və ailəsinə minnətdaram".

□ **Könül**

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- **İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:**

- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajımızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

"Yeni Müsavat" - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün üzəgə getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri ən böyük hədəflərdən birini açıqladı

Azərbaycan və Türkiyə arasında ticarət dövriyyəsinin həcmi 15 milyard ABŞ dolları səviyyəsinə çatdırmaq ən böyük hədəflərdən biridir. Bunu Trend-ə eksklüziv müsahibəsində Türkiyənin Azərbaycana yeni təyin edilmiş səfiri Erkan Özoral deyib.

Səfir bildirib ki, Türkiyə ilə Azərbaycan arasında çox dərin qardaşlıq əlaqələri var: "Biz bu əlaqələri Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən bəri son 25 ildə hər keçən gün daha da möhkəmləndirdik. Diplomatlar olaraq, bizim üzərimizə düşən vəzifə bu sıx əlaqələri, ən yüksək rəsmi səviyyələrdə qurulmuş bu münasibətləri hər zaman daha da inkişaf etdirməkdir".

Diplomat vurğulayıb ki, Türkiyə ilə Azərbaycan 25 il ərzində Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz boru kəməri, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru kəməri kimi çox böyük layihələri birlikdə həyata keçirdi: "Bundan sonra hədəfimizdə Bakı-Tbilisi-Qars və TANAP kimi layihələrin reallaşdırılması dayanır. Bu işləri ən qısa

vaxtda tamamlayaraq, bu layihələrin istismara vermək bizim qarşımızda duran ən böyük tapşırıqlardan biridir. Eyni zamanda ikitərəfli ticarət dövriyyəsinin artırmaq, bu həcmi 2023-cü ildə 15 milyard dollar səviyyəsinə çatdırmaq qarşımızdakı ən böyük hədəflərdəndir. Təbii ki, yeni vəzifədəki fəaliyyət dönməmdə bütün bunların gerçəkləşməsinə çalışacağam".

E.Özoral həmçinin düşünür ki, Azərbaycan və Türkiyə arasında mədəni və humanitar əlaqələri daha da inkişaf etdirmək lazımdır: "Hər bir türkiyəli və azərbaycanlı bir-birini qardaş kimi, ən yaxın adamı kimi qəbul edir. Biz bu əlaqələri, bu səmimi hissləri mədəni fəaliyyətlərlə daha da yaxınlaşdırmaq, daha da inkişaf etdirmək istəyirik".

İtaliyada güclü zəlzələ

Dünən İtaliyada güclü zəlzələ baş verib. Zəlzələ nəticəsində onlarla insan yaralanıb. "Report" bildirir ki, bu barədə Mülki Müdafiə Departamentinin rəhbəri Fabrizio Kurço məlumat verib.

"Zəlzələ zamanı ölənlər olmayıb. Amma bizə onlarla insanın xəsarət alması barədə məlumat daxil olub. Onlardan birinin vəziyyəti ağırdır. Lakin hər şeyi yoxlamaq üçün vaxt lazımdır", - deyərək bildirdi.

Qeyd edək ki, zəlzələ həmçinin çoxsaylı dağıntılara səbəb olub. Təbii fəlakət bir sıra yaşayış məntəqələrində binaların ziyan çəkməsi və dağıntılara nəticələnib. Bununla yanaşı, Roma metrosu da müvəqqəti olaraq sərnişinlərin üzünə bağlanıb. Yeraltı təkanlardan təlaşa düşmüş sakinlərin bəziləri mənzillərini tərk ediblər.

İtaliyanın Mülki Müdafiə Milli Xidmətinin məlumatına görə, təbii fəlakət zamanı ölənlər və ya yaralananlar qeydə alınmayıb.

Qeyd edək ki, dünən yerli vaxtla saat 07:41-də İtaliyada 6,7 ballıq (bəzi məlumatlara görə 7,1 bal) zəlzələ baş verib. Zəlzələdən sonrakı 20 dəqiqə ərzində 4,1 və 4,6 bal gücündə daha 2 yeraltı təkan qeydə alınıb. Yeraltı təkanlar ölkənin hər yerində, o cümlədən paytaxt Romada hissə edilib.

Əhməd Davudoğlunun xüsusi məsləhətçisi olmuş şəxs işdən qovuldu

Türkiyədə fəvqəladə vəziyyət rejimi çərçivəsində terror təşkilatlarına üzv, mənsub olmaqda, yaxud terror fəaliyyətində iştirakda şübhəli sayılan 10 min 159 nəfər dövlət qurumlarından xaric edilib.

APA-nın Türkiyə mətbuatına istinadən verdiyi məlumata görə, qərara əsasən Türkiyə Böyük Millət Məclisindən 32 nəfər, Dini İşlər Nazirliyindən 249 nəfər, Ədliyyə Nazirliyindən 2 min 534 nəfər, Təhsil Nazirliyindən 2 min 219 nəfər, Səhiyyə Nazirliyindən 2 min 774 nəfər, universitetlərdən isə 277 nəfər işdən çıxarılıb.

Xaric edilənlər arasında sabiq baş nazir Əhməd Davudoğlunun xarici işlər naziri olduğu dövrdə xüsusi məsləhətçisi olmuş səfir Əhməd Tuta və sabiq Qüds səfiri Mustafa Sarnıç da yer alıb. Türkiyə Silahlı Qüvvələrindən 101 hərbiçi xaric olunub.

Bu arada Türkiyə Silahlı Qüvvələrindən bundan əvvəl vəzifəsindən uzaqlaşdırılmış iki general olmaqla 39 hərbiçi vəzifələrinə bərpə ediliblər. Vəzifələrinə bərpə edilən generallar Bekir Sıtkı Cəbeci və Melih Hamdi Ünaldir. Türkiyə parlamentində 3 nəfər, Təbii Fəlakət və Fəvqəladə Vəziyyət İdarəetməsi Nazirliyində 1 nəfər, Təhsil Nazirliyində 31 nəfər də vəzifələrinə qaytarılıblar.

Azarkeşi döyən futbolçu "Neftçi"dən qovuldu

"Neftçi" PFK rəsmiyatı futbolçu Katalin Tira ilə müqaviləyə xitam verib. "Trend" in klubuna istinadən verdiyi məlumata görə, bu, hər iki tərəfin qarşılıqlı razılaşması əsasında baş tutub.

Klubun icraçı direktoru Orxan Hüseynzadə bununla bağlı açıqlama verib: "Biz Katalin Tira ilə müqaviləyə qarşılıqlı razılıq əsasında təzminat ödəmədən xitam verdik. Sabah (bu gün-red.) ona aylıq məvacib ödəniləcək və tərəflərin bir-birinə heç bir borcu qalmayacaq".

Bundan başqa, "Neftçi" PFK-nın məşqçilər korpusu əsas komandanın 5 üzvünün əvəzedici heyətə göndərilməsi haqqında qərar qəbul edib. Bunlar qapıçı Krşevan Santini, müdafiəçilər Jayro Rodrigues, Vançə Şikov, Darjo Melnyak və hücumçu Denilson Pereyradır. Buna səbəb həmin futbolçuların son oyunlarda uğursuz çıxış etməsidir.

Moldovada prezident seçkiləri baş tutub

Moldovada prezident seçkiləri baş tutub. APA-nın "RIA Novosti" agentliyinə istinadən verdiyi məlumata görə, ölkə qanunvericiliyinə əsasən, prezident seçkilərinin baş tutması üçün seçicilərin ən azı 3/1-i seçkilərdə iştirak etməlidir. Moldova Mərkəzi Seçki Komissiyasının məlumatına görə, artıq seçicilərin 1/3-dən çoxu prezident seçkilərində iştirak edib.

Qeyd edək ki, Moldovada seçki məntəqələri yerli vaxtla saat 07.00 açılıb, saat 21.00-da başa çatıb. Moldovada 3,131 milyon səsvermə hüququ olan şəxs var. Prezident postu uğrunda 9 namizəd mübarizə aparıb. Əsas mübarizə Rusiya ilə yaxınlaşmaq və Avropaya inteqrasiya tərəfdarları arasında gedib. Əsas mübarizənin Rusiya ilə yaxınlaşma tərəfdarı olan namizədlərdən sosialist İqor Dodon və Avropaya inteqrasiya tərəfdarı olan Fəaliyyət və Həmrəylik Partiyasının lideri Mayya Sandu arasında olduğu deyilir. İ. Dodon Rusiya ilə strateji əməkdaşlığın bərpə edilməsi, Moldova məhsullarının Rusiya bazarına qayıtmasının və bu ölkə ilə enerji sahəsində əməkdaşlığın normalaşdırılmasının tərəfdarıdır. M. Sandu isə Rumıniya və Ukrayna ilə əməkdaşlığı möhkəmləndirməyin, ABŞ-la strateji əməkdaşlığın yaradılmasının zəruri sayır.

Seçkinin ilkin nəticələri bazar ertəsi səhər saatlarında açıqlanacaq.

Bakıda yağış, rayonlarda qar yağacaq

Oktaybrın 31-də Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentini bildirir ki, axşamə yaxın bəzi yerlərdə yağış yağacağı gözlənilir. Gecəyə doğru yarımada bəzi yerlərdə intensiv olacağı ehtimalı var. Ararib güclənən şimal-qərb küləyi günün ikinci yarısında mülayimləşəcək.

Havanın temperaturunun yarımada gecə 7-9° isti, gündüz 9-13° isti, Bakıda gecə 7-9° isti, gündüz 10-12° isti olacağı gözlənilir.

Azərbaycanın rayonlarına gəlincə, sabah ararib yağış yağacağı gözlənilir. Gündüz bəzi yerlərdə intensiv olacağı, dağlıq və dağətəyi rayonlarda sulu qara, qara keçəcəyi ehtimalı var. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə ararib güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 5-10° isti, gündüz 10-14° isti, dağlarda gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 3-8° isti, yüksək dağlıq ərazilərdə gecə 5-10° şaxta, gündüz 0-5° şaxta olacağı gözlənilir gözlənilir.

Jurnalist Fərahim İlqaroğlu ölkədə iş tapmadığına və həyatına təhlükə hiss etdiyinə görə Azərbaycanı tərk edərək, Almaniyaya mühacirətə yollanıb. Bu barədə musavat.com-a açıqlamasında onun özü məlumat verib.

F.İlqaroğlu bildirib ki, hazırda Almaniyaya şəhərlərinin birində qaçqın düşərgəsində qalır. O, Suriya və İraqdan gələn qaçqınlarla eyni düşərgədə, çadırlarda qalır: "Ailəmlə birgə gəlmişəm. Oğlum körpədir, 8 aylıqdır. Burada da səhərinde müəyyən problemlər var. Nə zaman müraciətimizə cavab veriləcək, bilmirəm. Uşaqla birgə çox çətindir".

Jurnalist söyləyib ki, onların müraciətinə yaxın 6 ay müddətində cavab veriləcək. Həmin müddətdə isə jurnalist və ailəsi bir neçə düşərgəyə transfer olunacaqlar. F.İlqaroğlu onları çətin bir mərhələnin gözlədiyini qeyd edib.

Jurnalist ölkədə iş tapa bilmədiyi və həyatına təhlükə hiss etdiyi üçün mühacirət etdiyini bildirib: "Özümə də, ailəmə də təhlükə hiss etdim. Ailəmin təhlükəsizliyini təmin etməli idim. Bu səbəbdən də Almaniyaya gəldim".

Qeyd edək ki, uzun müddət "Yeni Müsavat" qəzetində və APA Holdingdə reportyor işlədiyi dövrdə həmkarımız bir neçə dəfə fiziki xəsarətlərlə müşayiət olunan təzyiqlərə məruz qalıb. Bunlardan ən ciddiisi onun bir neçə il öncə, "Yeni Müsavat" qəzetində çalışarkən sifariş əsasında bir idmançı tərəfindən döyülməsi idi. Sonradan həbs olunan idmançı tərəfindən həyata keçirilən bu qəsd F.İlqaroğlunun məşinindəki təsadüfən açıq qalmış video-fiksator tərəfindən qeydə alınıb və geniş yayılıb. Məsələ burasındadır ki, jurnalistə qarşı

Hüquq müdafiəçiləri Fərahim İlqaroğlunun mühacirətə getməsindən danışdılar

Novella Cəfəroğlu: "Allah yolunu açıq eləsin"; **Mirvari Qəhrəmanlı:** "Əgər təzyiqləri sübut edə bilsə, sığınacaq ala biləcək"

bu qəsd sona qədər açılmadı, sifarişçi həbs olunmadı və saxlanan idmançı da buraxıldı...

Bu səbəblərdən F.İlqaroğlunun siyasi sığınacaq almasının çətin olmayacağı iddia edilir.

Jurnalistin ölkəni tərk etməsi ilə bağlı mövqelər heç də birmənalı deyil. Onu qınayanlar olsa da, müdafiə edənlər çoxluq təşkil edirlər.

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu F.İlqaroğlunun seçimi ilə bağlı bunları dedi: "Sıxışdırılan jurnalist, hüquq müdafiəçisi, QHT nümayəndələri təzyiqlər

görən kimi Avropaya üz tuturlar. Yolları açıq olsun. Sizlər də, bizlər də dəfələrlə bundan da ağır təzyiqlərə məruz qalmışıq, döyülmüşük, təhqir olunmuşuq, amma ölkəni tərk etməmişik. Bundan sonra da mübarizəmizi bu şəkildə aparacağıq. Hər şey insanın gücündən asılıdır. Fərahimə sığınacaq qısa müddətdə verə bilərlər. Ona qarşı olan zorakılığa qarşıyam. Onu doğrudan da çox təhqir etdilər, döydülər. Əlacsızlığı, insanların yorulduğunu başa düşürəm. Yəni də deyirəm, Allah Fərahi-

min yolunu açıq eləsin. Son illərdə Azərbaycandan mühacirətə gedənlərin sayı çox artıb".

Digər hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı Azərbaycandan 2014-cü ildə ölkədən mühacirət seçimi edənlərin sayının daha çox olduğunu qeyd etdi: "Həmin ildə QHT-lərə hücumlarla yanaşı, jurnalistlərə də təzyiqlər oldu. Nəticədə ölkəni tərk edənlər çox oldu. Amma həmin vaxt elə jurnalistlər oldu ki, sadəcə axından istifadə edib, ölkəni tərk etdilər. Bundan istifadə edən başqa sahələrin adamları da az olmadı. Amma elə şəxslər də var idi ki, həqiqətən

onların ölkədə qalmaları onlar üçün təhlükə idi. İstənilən şəxs Azərbaycanı o zaman tərk edə bilər ki, onun həyatı üçün təhlükə olsun. Fərahim uzun müddət düşərgədə qalacaq. Orada da şərait pisdir. Hazırda düşərgələrdə başqa ölkələrdən də çoxsaylı qaçqınlar gəlir. Vəziyyət ağırlaşır. Əgər Fərahim sübut edə bilsə ki, Azərbaycanda qalmağın onun özü, ailəsi üçün təhlükə mənbəyidir, o zaman ona sığınacaq verəcəklər. Amma bu uzun müddət davam edəcək".

□ **Cavansir ABBASLI**

Balaca qardaşımızın mühacirət hekayəti

Samir SARI

Bəzən söz vaxtına çəkməyə də bilər, 2014-cü ilin 25 aprelində əməkdaşımız Fərahim İlqaroğlu Termişli soyadlı idmançı tərəfindən amansızcasına döyüldükdə bir sıra şəkəklər və bədxahlar dövrüyyəyə belə bir sayıya-versiya buraxmışdılar: "Mühacirətə getmək istəyir".

Belə çıxırdı ki, Fərahim medalsız cüdoçu Termişdən şəxsən xahiş edib, həтта ya qonaqlıq verib, ya da cibini pul qoyub ki, gəl mənə döy.

Şəkəklərin belə fikirləşməsinə bir az tipik xisətləri, bir az da bir detal rəvac verirdi. Həmin detal ondan ibarət idi ki, reportyorumuzun döyülmə anı onun avtomobilinin videoregistratorunun lentinə, türkün sözü, kare-kare qeyd olunmuşdu - idmançının yaxınlaşıb salam verməsindən ta yerə yixilmiş jurnalistə axırıncı təpiyi vurub təşər-təşər uzaqlaşmasına qədər.

Şəkəklər də düşünürdü ki, nə yaxşı, hadisə bütünlüklə lentə alınıb, demək ki, burada bir iş var. Amma biz bildik ki, bu, xeyli dərəcədə təsadüfdür, zərurət hissəsi də ondan ibarətdir ki, Fərahimə yeni texnoloji cihazlara qarşı maniyəlik vardı, harda təzə nə çıxırdısa (telefon, diktofon, planşet, portativ kompüter, audioqeyd, fotoaparət, videokamera və s.) alırdı. Onun döyülmə anını çəkən videoregistratoru da Fərahim təzəlikcə almışdı, heç düz-əməlli siftdə ələmənmişdi, qismət Termişinin yaxınlaşıb salam verdiyi günəymiş.

Amma Fərahimin özünü qəsdən döydürməsi barədə sayıya yayanların ağzının üstündən vuran bir hal da vardı, bu da Fərahimin ağzının üstündən dəyən təpik idi. Əməkdaşımızın 4-5 dişi ciddi şəkildə zədələnmişdi. Yeni özünü döydürən adam bu qədər də bərk döydürməzdi.

Hadisənin üstündən bir-iki gün keçəndən sonra Termişli yaxalandı və onu istintaq edənlər o boyda idmançını sındırmaq sifarişinin adını öyrəndilər və məsələnin axarı dəyişdi.

Fərahimin qız üstə döyülməsi versiyası da aradan qalxdı (belə bir trivial söhbətə də ortaya bədxahlar atmışdı), Termişli ha çalışsa da sübut edə bilmədi ki, Fərahim onun hansı qadın qohumuna sataşmış.

Bunu sübut etmək mümkün də deyildi, çünki olduqca şənsən, boy-buxunca Tarik Akan gəncliyinə oxşayan Fərahim o zaman həm nişanlıydı, həm də ortada "əlini sallasa əllisi" məsələsi vardı. Bu cür oğlanlar küçədəki yanacaq gedələr kimi onun-bunun dalınca sümsünməzlər.

Allah tərəfi, sifarişçi Aynar Məmmədovun adamları da çox çalışdılar, çabaladılar, uzun çək-çevirdən, xahiş-minnətdən sonra məsələni yat-yut elədilər.

O vaxt biz balaca qaçaşımız kimi davrandığımız Fərahimlə zarafat edirdik, deyirdik, düzünü də, mühacirətə getməkdən ötrü bu boyda qalmağal törtmək necə ağılına gəldi. Fərahim gülürdü, bilirdi ki, zarafat edirik, amma sonra ciddiləşir və deyirdi, hocam, mühacirət nədi, mən hələ indi-indi burada yuva qururam, ipotekayla ev, kreditlə məşin almışam, ata-anama baxıram, onları qoyub mühacirətə gedəməmmi. "Əsla ola bilməz" deyirdi Fərahim.

Amma budur, Fərahim artıq Almaniyadadır, siyasi sığınacaq istəyib, suriyalı qaçqınlarla birlikdə çadırdadır.

Niyə belə oldu? Ona görə belə oldu ki, bu həyatdır, döngəsini, dönərgəsini, getdiyini yolun harda dalana dirənəcəyini, harda uçurumdan keçəcəyini bilmirsən. Fərahim də bilmirdi və yeganə məqsədi ailəsi ilə birlikdə öz ölkəsində xoşbəxt yaşamaq idi.

O, öz həyatını qurmağı, pul qazanmağı bacarırdı, qohum-əqrəba sarıdan heç kəsini köməyi olmadan bir şeylər də əldə etmişdi. Amma iş belə gətirdi, pis hadisələr oldu və həmkarımız sevdiyi işini itirib işsiz qaldı, kollektivindən ayrıldı, rəsmi borclarının altında sıxılmaqdaydı, üstəlik, adı qara siyahıya düşmüşdü, iş tapa bilmirdi.

Belə olanda bir çox dostları ona çıxış yolu göstərdilər və bu çıxış adamı ölkənin sərhəd qapısından çıxaran çıxış (exit) idi.

Beləcə, balaca qardaşımız ölkədən getdi, uzaq Almaniyaya sığındı. Bilirəm, qısa müddətdən sonra o, orda da özünü toparlayacaq, bir yerlərə çıxacaq, özünü, ailəsini bir tərəfə çıxaracaq. Yolu açıq olsun.

Görünür, rusların məşhur atalar sözünü heç vaxt unutmaq olmaz. O hikmətli kəlamın tərcüməsi belədir ki, heç vaxt "mən həbsxanaya düşməyərəm və dilənçilik etməyərəm" demə. "Mühacirət etməyərəm" də o qəbildəndir, heç kim deməsin. Özün dirəşib getməzsən, oğlun geder.

Aprəl savaşı təkrarlana bilər

Təmas xəttində düşmən təxribatları artır; hərbi ekspertdən həyəcanlı açıqlama: "Risk böyüyüb..."

Son günlərdə cəbhə xətlərində ermənilərin təxribatlarının sayı artmaqdadır. Hər gün, demək olar ki, düşmən tərəfdən atəşkəs pozulur. Azərbaycan ordusu, təbii ki, təcavüzkar ölkənin hər bir təxribatının qarşısını qətiyyətlə alır. Xüsusilə, bu hallar oktyabrın əvvəllərindən etibarən baş verir.

Ekspertlər təxribatlar davam edərsə, ikinci aprəl savaşının təkrarlana biləcəyinin anonsunu verirlər. Diqqət çəkən məqam odur ki, qış və payız fəsilləri döyüşlər üçün əlverişsiz olan fəsillər kimi daim qələmə verilir. Amma düşmən tərəfin məhz üz qışa doğru gedən payız fəsildə təxribatlara cəhd etmələri suallar doğurur.

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov payız və qışın döyüşlər üçün əlverişli olmayan fəsillər kimi sayılması fikirləri ilə razılışmır: "Mən vaxtilə Qarabağın Füzuli istiqamətində döyüş briqadasının komandir müavini kimi deyə bilərəm ki, bu vaxtlar o qədər də əlverişsiz sayılmır. Belə götürəndə normal bir vaxtdır. Nə isti, nə də soyuqdur. İstənilən an aktiv döyüş əməliyyatlarının başlaması mümkündür. Amma kənardan baxanda elə görünür ki, buna o qədər də zərurət yoxdur. Lakin bununla razılışmıram. Çünki cəbhə xəttində gərginlik yüksək səviyyədədir - baxmayaraq ki, nazirlik atəşkəsin po-

zulması sayının az olduğunu deyir. Son günlər 30-40-a yaxın atəşkəs hallarının pozulduğunun şahidi olur. Bu da istənilən an aktiv döyüş şəraitinə çevrilə bilər.

Düşmən ayın 26-da cəbhənin cənub istiqamətində kobud şəkildə təxribata yol verdi. Bu da aktiv döyüş şəraitinə keçmək imkanı yaratmışdı. Ordumuz tərəfindən laiyqli cavab aldıqdan sonra düşmən geri çəkilməyə məcbur oldu. Şəxsi qənaətimə görə, erməni tərəfi ATƏT-in Minsk Qrupu qarşısında öz vəfa borcunu yerinə yetirir. Minsk Qrupu həmsədrləri erməniləri müdafiə etdiyinə görə hər vechlə erməniləri bir masa ətrafına gətirməyə ehtiyacı var. Ona görə də onlar çalışsınlar ki, cəbhə bölgəsində gərginlik artsın. Bunun müqabilində iki

dövlət başçısını bir araya gətirə bilərlər. Bu təxribatların artmasının əsas səbəblərindən biri budur. Minsk Qrupu heç nəyə qadir deyil. Faktiki olaraq son 20 ildə ermənilərin mənafeini müdafiə ediblər. Boş-boş danışıqlar aparmağın, görüşlər keçirməyin əhəmiyyəti yoxdur. O ağıllı diplomatlar erməniləri qarşılarında otuzdurub deməlidirlər ki, öhdəlik götürdüyün beynəlxalq hüquq normalarını pozursan, işğal etdiyini torpaqları tərk etməlisən. Bunun başqa yolu yoxdur. Ölkə başçısı Minsk Qrupuna yerini bir daha göstərməlidir. Ümumiyyətlə, bu görüşlərdən imtina olunmalıdır.

Azərbaycan böyük risklərə gedir. Beynəlxalq qurumlar çalışsın ki, ermənilər üçün münbit şərait yaratsın. Ola bilsin, vaxt gəlsin,

onlar bizim xeyrimizə olmayan Dağlıq Qarabağla bağlı qərar qəbul edərlər. Ölkə başçısının Nazirlər Kabinetinin iclasında səs-ləndirdiyi o fikir adi deyildi ki, bəzi güc sahibi olan ölkələr bağlı qapılar arxasında Azərbaycana tamamilə başqa təkliflər irəli sürürlər. Bu təkliflərin içərisində əsas narahatədicisi isə, qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın müstəqilliyini tanımaqla bağlı məsələ ola bilər. Buna görə şəxsən mən çox narahatəm. Cəbhə xəttində Azərbaycan əsgərinin yalnız gücünə və vətənpərvərliyinə arxalanaraq, ilin əvvəlindəki kimi ya müsbətə nail olmalıyıq, ya da başqa çıxış yolu yoxdur. Aktiv döyüş əməliyyatları məhz oktyabr-noyabr aylarında olub, Birinci Qarabağ savaşının xronologiyasına baxsaq görürük. Bütün bunlara görə silahlı qüvvələrimiz son dərəcə ehtiyatlı olmalıdır. Ermənistanın yeni müdafiə naziri və baş qərargah rəisi özlərini doğrultmaq üçün müxtəlif təxribatlara əl atmaqda israrlıdırlar. Beynəlxalq qurumlardan da müəyyən təlimatlar alıblar.

Ekspert ikinci aprəl savaşının anonsunu da verdi: "Risk böyüdü, istənilən an həmin əməliyyatlar təkrarlana bilər. Biz buna hazır olmalıyıq. Çünki proseslərin gedişatı onu göstərir ki, Azərbaycan yalnız güc müstəvisində Ermənistanı yerində tutduca bilər. Bunlar olmadan ermənilər heç bir halda torpaqlarımızı bizə qaytarmağa hazırlaşmır. Azərbaycan da belə gedişlə uzun illər mənasız danışıqlar prosesində öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməyə nail ola bilməyəcək".

□ **Cavansir ABBASLI**

Bakıdan çıx, üz tut Pırşağıya, yaxud bir başqa şəhəratı qəsəbəyə, həə, hazır ol, yol boyu ölkənin bütün əyər-əskiyni, nöqsanlarını, eyiblərini görəcəksən. Nöqsanlar isə bir deyil, iki deyil. Payız yağışlarından sonra yollar Atlantik okeanına dönüb, zirzəmiləri su basıb. Bax indi yağış qurtarıb, buluddaşıyan xəzrini gilavar əvəzləyib... amma görürsən də... FHN-in işçiləri, üstü yazılı avtomaşınları hələ də küçələrdən yığışmayıblar. Yağış suyu qarışmış çirkab sularına, vəssəlam, aləmi iy götürüb. Avtobus dayanacaqalarında xalqın kəsib görkəmi xüsusən gözə girib, adamın ürəyini ağrıdub dağılayır.

Bax, bu da səfərimizin son nöqtəsi - Pırşağının 17-ci əsrə aid qədim kənd məscidi. "Yeni Musavat" əməkdaşlarından biriylə - gülerüz Elşən Balaxanski ilə görüşümü bu qəliz ünvana təyin etmişəm. 179 sayılı sənişin avtobusundan elə təzəcə aşağı enmişdim ki, arxamca siqnal səsi gəlir. Köhnə "Jiquili"nin açıq pəncərəsindən tanış əl çıxıb mənə irəlidedi ki magistral yolu nişan verir.

- Nərdarana gedən bax bu yolu. Tez elə, əyləş yanımda. Yol özü dartıb aparacaq bizi Eldar Mahmudovun bağ evinə. Səs eləmə. Gizli gedirik...

Bir neçə saat sürən məxfi əməliyyatımızı uğurla başa vurub geri qayıdırdıq. Fikrimiz, xəyallarımız az sonra Balaxanıda içəcəyimiz ətirli samovar çayı ətrafında qanad çalır. Əlini sükkandan ayırmayan Elşən qəfil dillənir.

- Heç gözləyirdin, o yekəlikdə nazir bizim qabağımıza özü çıxsın, Həmid? Olan-keçəni bittə-bittə, xırdalıqlarına qəddər, deyib-danışsın? Ölkəni vursun biri-birinə?

- Nə danışırsan, Elşən? Ağlıma gətirə bilməzdim bunu. Deyirdim, Eldar Mahmudov heç Azərbaycanda yoxdu. Qaçıb, yaxud da qaçırdıblar. Şükür... Eşitdin dediklərimi... Əhvalat mətbuatda yazılan kimi deyilmiş heç. Heyif, fotosunu çəkməyə, videogörüntüsünü almağa imkan vermədilər.

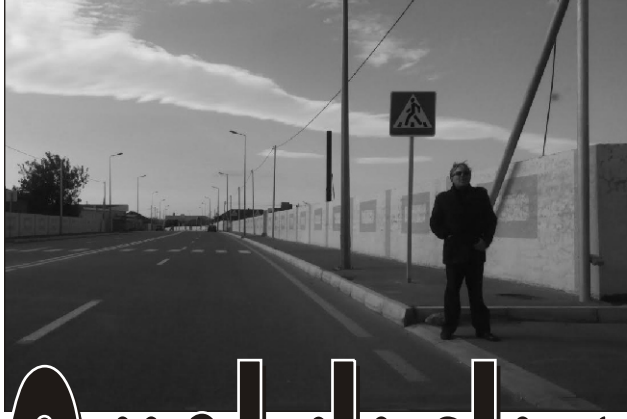
Zabrat artıq arxadaydı. Balaxanaya çatmışdıydıq. Qəfil eşitdiyim bu sözlər mənə əməli-başlı özüməndən çıxardı.

- Video çəkirdin ki sən? Telefonunun, özüm gördün, düyməsini basmışdın. Elşən, qorxutma mənə. Şəklini də çəkmədin?

Yol boyu izlənilib güdülməyimizi düşünən Elşənin ayaq pəncəsi nəhayət, qaz pedalının üstündən ayrıldı. O, əlinin birce dəqiq hərəkətiylə döngə işığını yandırıb dedi:

- Girdik eyyy Balaxanıya. Bura kiçik vətənimdi. Kimin ağzı nədi burda məni tutub saxlasın. Ay Həmid, Eldara gəldikdə, onun videosunu da çəksəydik, lap belə canlı yayımda müsahibəsini də versəydik, xeyri yoxdur, deyəcəkdilər Eldar özü deyil, oxşardır. Jurnalistlər ucuz sensasiya dalınca qaçıb, bu oxşarı tapıb danışdırıblar.

Arxaya boylanırdım. Əmin oldum, daha bizi güdən-filan yoxdu.

Əməkdaşlarımız Eldar

Mahmudovun bağ evində oldular

Sabiq nazirin Nardarandakı villasında müxbirlərimizi kim qarşılayıb? Qonşuları deyir ki, o, nazir olanda bağa gəlib-getdiyini bilmək olmurdu; "Bir maşınla gəlib, başqasıyla evdən çıxırdı, nömrələri də 009..."

Nardaranda Eldar Mahmudovun bağını axtara-axtara neyçünsə, özümüz də bilmədən gəlib çıxırıq pırə. Rəhimə xanımın uca dərgahına. Yeddinci imam Museyi-Kazımın qızının məzarına. Məhərrəmlik günlərində. Amma əvvəlki gur izdihamdan indi Nardaranda əsər-ələmət yoxdu. Pirin daxilində həm də hava çox soyuqdu - danışanda, yaxud dua pıçıldayanda ağzından ağ buxar sütünü çıxır. Bunu gören bir kənd balasının elə bil dərdi açılır.

- Günümüz göy əskiye büküldü. Bir ayda 170 kənd sakinini işığa görə cərimələyiblər. Bəhanələri də odur ki, bəs biz işıq naqillərinə qanunsuz müdaxilə edirik. İş yoxxxx...güc yoxxxx...evdə uşaqlar donur, həyət-bacada ağac-filan qalmayıb, camaat kəsib doğrayıb. İstixanaların taxta-tuxtasını kəsib basmışıq sobalara. Qış da, görürsüz, tərslikdən bu il tez gəlib. Hələ pirin ayağına 46 min

borc yazıblar. Bundan danışın eyyy...

- *Mətbuat bəs yazırdı ki, prezident bu pırə gəlib? Camaatın 12 milyon manatlıq işıq borcunu sildirib... Camaat da elə bunu deyir - "İlham Əliyev gəldi, borclarımızı sildi, bəs bu borc hardan çıxdı, həə?"*

Pirin həyətinəyik bu saat. Yanımızdan təpədən-dırnağa-can silahlanmış hərbi patrullar keçib biz tərəfə tərs-tərs baxırlar. Onlara uzaqdan-uzağa təbəssümlə cavab verməyi anında özümüzə borc bilirik.

Ancaq bu təbəssüm elə bizim sifətimizdədi. Kənd camaatının üzündən bu təbəssüm çoxdan silinib.

- Ağsaqqalarımıza işıq idarəsində dedilər ki, bəs silinən borclar qeyri-əhalinin olub. Bu qeyri-əhali kimdi? Desinlər, bilək, bu qeyri-əhali 12 milyon borcu necə yığıb, nə vaxt yığıb? Prezident Nardaran camaatının 12 milyonluq işıq borcunu

sildişi axı...

Pirin qoşa minarələri arasında pərvazlanan ağ göyərçinlər qıy vurub yanımızdan ötürülər. Bir an bu bədi ricət diqqətimizi mövzudan yayındırır. Pirin ən yüksək nöqtəsindən Nardarana baxıb onun bu qəmli günlərini həmişəlik yaddaşımıza həkk etmək istəyirik. Sonra qayıdıraq bayaqkı mövzumuz.

- *Balka "qeyri-əhali" dedikləri, kəndinizdəki qrağyerli bağ sahibləridir, hə? Milyoner rəislər, korrupsioner məmurlardır? Balka deyirəm Eldar Mahmudovun işıq borcuna siliblər bu 12 milyon? Bağ burdadır da Eldarın...*

- Bu kənddə kimin bağı yoxdu ki... Biz də bilirik Eldar Mahmudovun bağ evi bu ətrafdadı.

- *Eldar Mahmudov nazir kənd bu kəndə, bu pırə bir xeyri deyib heç?*

Sualım, qabağımdakı kənd balasını diksindirib qorxudur. O, səsinə bir pillə aşağı salır.

- Nazir-niyazı bura, bir nazir var, onun anası hər il göndərər-

dov özü bilərəkdən qapısını qara rəngə boyatdırmışdı.

Mətbuat yazır ki, Eldarın bağ evi dörd tərəfdən xüsusi nəzarət altındadır. Ətrafında əlilahlılar keşik çəkərək Eldarın hər bir hərəkətini diqqət mərkəzində saxlayırlar.

Ay-hay... Heç də belə deyilmiş. Bağın ətrafında bir xeyli gəzirdik. Qarşımıza bir ins-cins çıxıb "burda nə gəzirsiz?" sualını vermədi. Videonəzarət kameralarının önündə foto çəkib içdiklərinin səbrini imtahana çəkmək qərarını verdik. Xeyri olmadı.

Axır, daha sizdən nə gizlin, cürətləndim. Qara darvazaya yaxınlaşıb, gözətçi hücrəsinin tünd şüşəsini taqıldatdım. Gözlədim xeyli. Hay verən tapılmadı. Lap cürətlənib qara

darvazaya yaxınlaşdım... Əlimi elə təzəcə qarıya tərəf uzatmışdım ki, qapı yerindən tərpendi. Gördüm qapı öz-özünə, avtomatik açılır. Başa düşdüm ki, səs eləmə, bağda kimsə var. İki addım geriye çəkilib görmə əhatəmi azca genişləndirdim. Bu vaxt qəfil qapı öz-özünə bağlandı. İçəridən addım səsləri gəldi. Əynində nişansız hərbi geyim, əlində ratsiyatəhər ev telefonu tutan mühafizəçi qarşımızda peyda oldu. Eldar Mahmudovla görüşə gəldiyimizi bilincə əlindəki telefonu qurdalamağa başladı. Arada bizdən xəbər sordu.

- Kimsiz? Niyə gəlibsiz burda?

Cavabımız çoxdan hazırdı. - Köhnədən tanış. - O burda yoxdu. Adınızı deyən, xəbər veririk ki, gəlməmişdik.

Suala cavab verməmək naminə "Eldar müəllim nə vaxt burda olur? Nə vaxt gəlsək onunla görüşə bilirik?" cümləsini pıçıldadırdıq. Hərbiçi çiyinlərini çəkib, özünəməxsus sət şəkildə "Bilmərəm" deyib təzədən adımızı soruşur. "Jurnalistlik" deyib Eldar Mahmudovla müsahibəyə gəldiyimizi daha gizlətmirik. Nəzarətçi "Çıxıb gedin. O, burda yoxdur" deyərək qara qapının arxasında gözəndən itir.

Qonşuları da sorayıb Eldar Mahmudov barədə əlavə məlumat toplamağa çalışırıq. Qonşulardan biri "Eldar Mahmudov nazir olarkən də bağına nə vaxt gəlib-getdiyini kənar şəxslərdən kimsə bilməzdi. Maşınları bir-birinə oxşayırdı. Nömrələri 10-la başlayıb 009-la bitirdi. Bilmək olmurdu hansı maşınla glib, hansı maşınla gedin. İndinin özündə də bağı əvvəlki kimi çiraqban olur. Kim bilir burdadı, burda deyil".

Nardarandan qayıdanda bizi düşündürən bir sual vardı - 12 milyon işıq borcunun Eldar Mahmudova dexli olub? Nazir olanda ondan alınmayan işıq pulunu kim ödəyəcək?

□ **HƏMİD HƏRİSÇİ**
Elşən BALAXANILI

Cəbhə xəttində artan düşmən təxribatlarında "seçki izi"

Təmas xəttində son günlər artan gərginliyin, düşmən təxribatlarının bəzi səbəbləri barədə yazmışıq. Eyni zamanda, məsələdə Ermənistan daxili situasiyanın və amillərin, xüsusən də hakim qüvvənin ictimai diqqəti müharibə təhdidi ilə ölkədəki ağır sosial-iqtisadi durumdan yayındırmaq istəyinin rol oynadığını da vurğulamışıq.

Məsələ ondadır ki, bir neçə aydan sonra Ermənistan parlament seçkiləri keçiriləcək. Bu seçkilərdən sonra isə ölkədə parlament üsul-idarəsi bərqərar olacaq, əsas səlahiyyətli, 1-ci şəxs prezident deyil, baş nazir olacaq. Siyasi analitiklərə görə, hazırkı prezident Serj Sarkisyan məhz o üzəndən seçkilərdə nəyin bahasına olursa-olsun, öz partiyasının qələbəsini təmin edib yeni baş nazir postuna yiyələnməyi hədəf götürüb.

Yeni indiki hökumət başçısı Karen Karapetyan əslində müvəqqəti fiqur kimi tarixə düşə bilər. İstisna deyil ki, Sarkisyan iqtidarı cəbhədə gərginliyi artırmaqla, işğalçı erməni ordusu haqda aprel qədərki mifi bərpa etməyə çalışmaqla hakim qüvvəni seçkilərə daha əlverişli göstəricilərlə aparmağı hədəfləyib. Bu xüsusda qarşıdakı aylarda təmas xəttində daha miqyaslı, lakin lokal hərbi toqquşmalar da yaşana bilər - nə barədə ki, azərbaycanlı hərbi ekspertlər artıq xəbərdarlıq etməyə başlayıblar.

Paralel surətdə İrəvanın Dağlıq Qarabağla bağlı radikal mövqə tutmaqda və davakar ritorika sərgiləməkdə davam edəcəyi də kifayət qədər real görünür - ki, Qarabağla bağlı qeyri-məqbul, vaxtı çatmış güzəştlərdən, əraziləri boşaltmaqla bağlı mümkün təzyiqlərdən siqortlanana bilsin.

*****

İşğalçı tərəfi son vaxtlar rahatsız və daha aqressiv eden bir faktor da var. Bu da odur ki, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Dağlıq Qarabağla bağlı ən optimal təklifi ("muxtər respublika" variantı) irəli sürməklə erməni tərəfinin

Sərkisyanın məkrli planı - Qarabağ üzərindən baş nazirliyə...

Rəsmi İrəvanın müharibə ritorikası arxasındakı daha bir hədəf - həm qorxur, həm də öz cəmiyyətini qorxudur; **erməni analitik:** "Hakimiyyəti mənimsəmiş klan xalqı müharibə panikası ilə idarə edir..."

təbliğət müharibəsində manevr imkanlarını daraldıb. Çünki beynəlxalq birlik, ələlxüsus da vasitəçi-həmsədrler gördü ki, rəsmi Bakı sifətli ritorikasından çıxış edir və beynəlxalq hüquqa söykənən ən real, ən mümkün həll modeli göstərir. Erməni tərəfi isə həmin beynəlxalq hüquqa tamamilə zidd mövqə sərgiləyərək, ilhaq elədiyi Azərbaycan ərazilərinin işğalını qanuniləşdirməyə səy edir, həll formuluunu məhz "hərbi qələbə" kontekstində görür.

Yeni Azərbaycan prezidentinin ədalətli təklifi, faktiki, konfliktin həlli ilə bağlı yeganə doğru "Yol xəritəsi" ortaya qoyması fonunda işğalçı ölkənin maksimalist tələbi indi daha absurd və destruktiv təsiri başlıqlayır. Üstəlik, bu variant Azərbaycanın ərazi bütövlüyü prinsipindən kənar istənilən həll modelini mənasız edir.

Yeri gəlmişkən, prezident İlham Əliyevin təklifinə amerikalı həmsədr Ceyms Uorlik səviyyəsində verilən müsbət reaksiya da Azərbaycanın nəfəsinə yazıla bilər. Düşmən ölkə rəhbərliyinin Bakının yox, məhz öz radikal mövqeyinin

gündəmdə qalması üçün təxribat yolunu seçməsi bu kontekstdə də məntiqli görünür.

*****

Maraqlıdır ki, Ermənistan-dakı hakim klanın savaş ritorikası fonunda seçki planları ölkə daxilində də birmənalı qarşılanmır. Məsələn, müxalif-yönlü 1 in.am portalının analitiki Aram Amatinye görə, "Ermənistan-dakı hakimiyyəti mənimsəmiş klan və ya qrup müharibə panikası vasitəsi ilə təkbəşinə manevr etmək və cəmiyyəti idarə etmək imkanı əldə edib".

Onun fikrincə, hakim rejim müharibə mövzusunun öz inhisarında saxlamaqla, əslində ictimai müqaviməti bütünlüklə məhv edib. Bu yerdə əlavə edək: həmçinin, müharibə ritorikası ilə özünün daxili siyasi hədəflərini reallaşdırmaq, hakimiyyət dayaqlarını möhkəmlətmək kursu götürüb. Hakim rejim, bir növ həm qorxur, həm də erməni cəmiyyətini qorxutmaq istəyir...

"Müharibə itə bənzəyir, ondan qorxduqca üstünə daha çox gəlir. Bizə müharibədən qorxan cəmiyyət deyil, müharibəyə hazır cəmiyyət la-

zımdır", deyər - erməni təhlilçisi sonda qeyd edib və faktiki, bununla öz toplumunda yaşanan müharibə xofunu ortaya qoyub.

*****

Əfsus ki, bu xofdan hakim rejim - "Qarabağ klanı" illərdir məharətlə istifadə edərək, öz siyasi ömrünü uzadır. Bu dəfə də uzada biləcəkmi? Hələlik suala birmənalı cavab vermək çətindir. Ona görə ki, düşmən ölkədə "4 günlük aprel savaşı"nın doğurduğu yeni reallıqlardan dolayı daxili ictimai-siyasi durum mürəkkəb olaraq qalır.

"Binəqədi çayı" və "üzən" idman kompleksi

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Son zamanlar getmək az qala dəbə çevrilib. Gedənlərin sayı-hesabı bilinmir. Ölkədən gedə bilməyənlər də öz iş yerindən gedir, Fuad Poladov Dram Teatrından, Nəriman Qasımoğlu Multikulturalizm Mərkəzindən...

Çox qəribə, həm də təəssüf doğuran budur ki, gedənləri qaytarmaq üçün kimsə təşəbbüs göstərmir. Bəlkə lap arxalardan "qara daş" atanlar da tapılır. Öz də bilib-bilə ki, Fuad Poladov kimi adamlar qənimət adamlardır, yenə də məsələnin mahiyyətini malalamağa çalışanlar tapılır. Kimsə irəli çıxıb, cəsarət və nümunə göstərərək "keçmiş olsun" deməyə lüzum görmür. Küssülülərin sayı getdikcə artır.

Yayda futbolçu Lionel Messi Amerika Kubokunun finalında Çiliyə məğlub olandan sonra Argentina-nın milli komandasından getdiyini bəyan etdi. Öz də dəhşətli bir şey olmamışdı e. Sadəcə finalda Argentina millisi Çiliyə penaltilər seriyasında uduzmuşdu və penaltılardan birini də Messi vura bilməmişdi. Amma Messi "gedirəm" deyəndə ölkə bir-birinə dəydi, nəhayət, onu fikrindən daşındırdılar.

Bizdə isə vəziyyət başqadır. Sanki toplum olaraq hər şeyə biganə olmuşuq. Futbolumuz bəllidir, amma axı, digər sahələrdə istedadlarımız az deyil. Nə qədər idmançımızın səsi xarici ölkədən gəlir. Küsdürüb didərgin salıblar vaxtilə.

Bu gün ağacların məhv edilməsi o həddə qədər artıb ki, qanuna 5 il həbs, 45 min manat cərimə cəzası əlavə olunur. Sanki bu məmləkətin bizə dəxli yoxdur. Əksini düşünsəydik, bu qədər oksigen balonlarını məhv edib yerində daş-divar hörməzdik.

Daş-divar demişkən, dünən musavat.com-da fotolarla müşayiət olunan iki yazı diqqətimi çəkdi. Biri Nizami rayonundakı nəhəng villanın kölgəsindəki uçqu daxmada "yaşayan" Füzuli qaçqınının taleyindən bəhs edirdi, digəri "Veneziya"nın xatirlərdən Binəqədi yollarından.

Bax, insanları Vətəndən perik düşməyə vadar edən həm də bu cür ögey münasibətdir. Nədən 23 ildir belə dözülməz şəraitdə can çürüdən qaçsın-köçkünü dəstək verilməyib? Bəlkə də o ailə o "ev"dən əsgər də yola salıb, yuxarıdan-aşağı baxan villanın gözü qarşısında...

Yaxud Binəqədi rayonunun rəhbərliyi günün birində Bakıya yağış yağacağını heç düşünməyibmi? Kimsə o yollarla məktəbə gedən uşaqların taleyini düşünürmü? Qayıqları getsinlər? O gün televiziya deyirlər ki, vətəndaşlar harada gəldi qanunsuz evlər tikib və nəticədə indi sel-suyun altında qalıblar. Kimi inandırmaq olar ki, vətəndaş daşı daş üstə qoyanda nə icra, nə bələdiyyə, nə "JEK" xəbər tutmayıb?

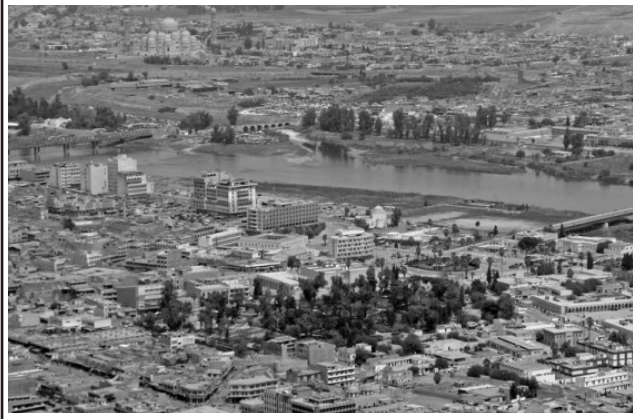
Su aydınlıqdır, amma həftələrlə ərazilərin, zirzəmilərin, heyətlərin su içində "üzməsi" ağır xəstəliklər deməkdir. Adamları vərəm edənlərsə qeybə çəkilib. Çox qəribədir, mətbuat yazır, vətəndaşlar şikayətlənir, amma bu işə cavabdeh olanlar gözə dəymir. Bəlkə özləri də müharibəyə gediblər, xəbərimiz yoxdur...

Neft gəlirlərinin pik vaxtında böyük pullar gəldi. Ölkənin rəhbərliyi yerlərdəki icra başçılarına etibar edib büdcədən bölüşdürülmələri də normal qəbul etdi. Ancaq normadan bir az çox yağış yağandan sonra əsl mənərə ortaya çıxdı. Prezident bunlara tapşırıb ki, gedin olimpiya kompleksləri tikin, gənclər gəlib üzməyi öyrənsin, idmanımız inkişaf ələsin, adamlar suda boğulub ölməsin. Amma bunlar gedib elə yerdə kompleks tikdilər ki, yağışdan sonra tikili özü (Sabunçudakı Maštağa Olimpiya İdman Kompleksi) gölün içində "üzməyə" başladı. Pullar belə talan edilib...

Ötən illər ərzində cəmi 6 rayon və şəhər dotasiyasız yaşayırdı. Gələcə ildən say 33-ə çatdırılacaq. Amma əslində bu qədər sərvətləri müxtəlif adlarla "əridən"lər dövlətin pullarını qəpiyinə qədər büdcəyə qaytarmalıdır. "İnfrastruktur layihələr" adı altında bu qədər pullar xərclənib, nəticəsi "Binəqədi çayı"dır. Əslində paytaxtın durumu çox acınacaqlıdır, bir-iki rayonun məsələsi deyil...

Bu, bir həqiqətdir ki, Azərbaycan dünyanın ən sabit məsəlman ölkələrindən biri, bəlkə də birincisidir. Amma gedənlərimizin sayı azalmır. Adamlar sabit ölkədən niyə getsinlər ki? Bu axının əsas səbəbkarı Evətəndaşa xidmət etməkdənsə, özünü ağa yerinə qoyan yerli məmurlardır. Məhz onlar vətəndaş əvvəlcə prezidentdən narazi, sonra da yerindən-yurdundan didərgin salır. Nəticədə vətəndaş Azərbaycan paytaxtında yaşamaqdansa, suriyalı qaçqınlar üçün nəzərdə tutulmuş kampda yaşamağı üstün tutur. Araşdırsan, Binəqədidəki sel-sudan canını qurtarmaq üçün nə qədər insan Avropa həsrətindədir. Bəlkə də yol üstədir artıq, "Veneziya"dan canını qurtarmaq istəyənlər...

Telaferə hücum başladı, İraq ordusu Mosulu əhatəyə alır

Könüllülərin əməliyyata qatılması koalisiya və Türkiyəni narazı salıb, İraq məsələsi döyüş cəbhəsindən çox siyasi müzakirələrdə həll olunur...

İraqın Mosul şəhərinin İŞİD-dən azad edilməsi əməliyyatı davam edir. Şənbə günü İraq könüllü silahlı dəstələri (Həşdi Şabi) türkmən qəsəbəsi Telaferin azad edilməsi əməliyyatını başlandı. "BBC"-nin məlumatına görə, Hizbullah briqadaları digər silahlı dəstələrlə birlikdə Telafer qəsəbəsinə doğru irəliləyib.

Qeyd edək ki, bu qruplar "Həşdi-Şabi" könüllü ordusunun tərkibində yer alır. "Həşdi-Şabi" sözcüsü Əhməd əl-Əsədi bildirib ki, əməliyyat Mosul və Raqqə (Suriya) arasındakı dəstək xəttini qapatmaq, bununla da Mosul mühasirəsini daha da gücləndirmək və Telafer qəsəbəsini təmizləmək məqsədi güdür.

Qeyd edək ki, İraqın şimalında yerləşən Telafer qəsəbəsinin 150 minlik əhalisinin demək olar ki, hamısı türkmənlərdir. 2014-cü ildə İŞİD Mosulu işğal edərkən Telaferi də ələ keçirib, qəsəbə əhalisinin, böyük bir qismi İraqın mərkəz əyalətlərinə və xaricə köç edib. Şəhərin sakinlərinin bir qismi silahlı dəstələr yaradaraq İŞİD-ə müqavimət göstərməyə çalışıb, böyük itkilər verib. Daha sonra türkmən silahlı birlikləri "Həşdi Şabi" könüllü ordusuna qoşulub.

Türkiyə hakimiyyəti Mosul əməliyyatına İraq könüllü ordusunun qoşulmasına qarşıdır. Xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu bildirib ki, könüllü dəstələrin əməliyyata qoşulması Ankaranın müdaxiləsinə səbəb ola bilər. Sitat: "Mosul və Telaferdə etnik və məzhəb balansı diqqətə alınmalıdır. Əgər proseslər bizim təhlükəsizliyimizi təhdid edəcək duruma gələrsə, biz koalisiya tərkibindəki dəstəyimizlə yanaşı, təhlükəsizliyimizi təmin etmək üçün hər cür tədbirimizi görürük. Bu bizim beynəlxalq hüquqdan qaçınmayan haqqımızdır".

Hələlik Ankaranın reaksiyası bəlli deyil. Bu arada Mosul əməliyyatları davam edir. İraq ordusunun Mosula 35 km məsafədə olduğu bildirilir. Ancaq gələn bilgilərə görə, ŞİD son əməliyyatlarda əhalidən canlı qalxan olaraq istifadə edir. Bu səbəbdən də aktiv əməliyyatlar Mosulda müvəqqəti olaraq dayandırılıb.

Ancaq Telaferdə əməliyyatların davam etməsi onu göstərir ki, əsas plan İŞİD-in Suriya və İraq qrupları arasında bağın qırılmasına çalışırlar. Bununla qruplaşma nəzarət altına alınır və mühasirəyə alınıb, təslim edilməsi daha asan olar. Şənbə günü ABŞ koalisiyasının hava əməliyyatlarını durdurduğu deyilsə də, İraq ordusu və könüllü güclər mühasirə əməliyyatlarını davam etdirir. Əgər Suriya və İraq arasında İŞİD-in bağlayıcı yolları nəzarət altına alınsa, o zaman qruplaşmanı İraqda boğmaq daha asan olacaq. Bu, terrorçuların qaçmasını da sürətləndirə bilər. Çünki Mosulda küçə döyüşlərinin başlaması daha ciddi itkilərə səbəb ola bilər. Çünki İŞİD dinc əhalidən qalxan olaraq istifadə edir, hərbi hissələri mülki əhalinin yaşayış yerlərində yerləşdirməklə hədəf yandırır.

Ancaq proseslərin gedişi əməliyyatların hələ bir müddət davam edəcəyini göstərir. Doğrudur, indi ABŞ və müttəfiqlərinin İŞİD-in İraqdan təmizlənməsi məsələsində anlaşdığı görünür. Üstəlik İraqda da səfərbərlik var və İraq ordusu, polis, kürd peşmərgələri, sünni tayfa silahlıları ilə yanaşı "Həşdi Şabi"-nin 130 min nəfərdən artıq silahlı qüvvələri var. Bu isə böyük bir silahlı güdür, hətta kənardan dəstək olmasa belə, bu qüvvələrin indi daxili anlaşma ilə Mosulu azad etməsi mümkündür. Ancaq belə görünür ki, Yaxın Şərqi digər məsələsində olduğu kimi, burda da döyüş cəbhəsində deyil, siyasi müzakirələrdə hər şey həll olunacaq. İraq siyasətçiləri ilə yanaşı regional və beynəlxalq oyunçular da razılaşmalıdır. Qərb hər nə qədər İŞİD-in məhv edilməsində maraqlı olduğunu göstərsə də, Regional vəziyyətin də öz xeyrinə dəyişməsinə çalışır. Bu isə 2014-cü ildə olduğu qədər olmasa da, hələ də problemin uzanmasına səbəb olacaq şərtlərin davamına xidmət edir.

□ KƏNAN

Politoloq Hikmət Hacızadə ilə yaxınlaşan Amerika seçimi, namizədlərin Azərbaycana baxışları və gözləntilərlə bağlı qısa söhbət etdik.

- Hikmət bəy, ABŞ-da qarşıdan gələn prezident seçkilərindən gözləntiniz necədir? Kim qalib gələcək? Son sorğulara görə, Hillari Klinton və Donald Tramp arasında 2 faiz fərq var.

- Məndən, adətən, belə şeyləri soruşurlar. Amma bu barədə mən nəse desəm, münaqiçəlik olar. Siz rəy sorğularının nəticələrini yaza bilərsiniz. Çoxlu sayda rəy sorğuları keçirilir və fərqli nəticələr var.

- Təbii, ancaq siz Amerika seçkilərini daha yaxından izləyirsiniz, gözləntiləriniz bizim üçün maraqlıdır, həm də səbəbləri.

- Mən istəyirdim ki, Hillari qalib olsun. Amma kimin qalib olacağını deyə bilmərəm. Bu barədə danışmağa ixtiyarım yoxdur, amerikalılar seçim edəcəklər.

- Xüsusən də müxalif düşərgədə belə bir fikir geniş yayılıb ki, əgər Klinton seçilsə, bu, Azərbaycan üçün, demokratiya üçün böyük uğur olacaq. Siz də elə düşünürsünüz? Ümumiyyətlə, hansı müsbət tərəfləri ola bilər Hillari Klintonun seçilməsinin? Eyni zamanda Donald Trampın seçilməsi hansı səbəbdən bizim üçün pisdir?

- Bəli, mən də düşünürəm ki, Hillari seçilsə, bu, Azərbaycan üçün müsbət hadisə olacaq. Tramp özünü şizofrenik adlandır. Ondan, ümumiyyətlə, nə gözləyib, gözləmədiyimizi bilmirəm. Düzdür, indi deyirlər ki, guya o, Azərbaycanın dostudur, Azərbaycan pul qoyub və ya qoyacaq. Amma bunlar boş söhbətlərdir. Amma Hillari Klinton daha fərqlidir. Onun vəzifəsi Rusiyanı yerində oturtmaqdır. Və o, bunu eləməyə qadirdir. Obamanın etmədiyi, xarici siyasətdə qarışmadığı işləri Hillari edə bilər. Onun şəriyyəti də, iradəsi də var. Bizim bütün problemlərimiz şimaldan - Rusiyadan gəlir. Rusiyanı yerində oturtsalar, həm Ukraynaya, həm Gürcüstana, həm də bizə və ümumiyyətlə, ətrafdakı bütün keçmiş sovet respublikalarına böyük xeyri olacaq. Demokratik islahatlar gedəcək, rusun maneələri dayanacaq.

"Mən istəyirdim

Hillari qalib gəlsin"

Hikmət Hacızadə: "Tramp şizofrenik adamdır"

Qarabağ münaqiçəsi bizim xeyrimizə həll oluna bilər. Çünki indi erməninin arxasında rus dayanır, sabah isə mümkündür ki, olmasın. Ona görə də Hillari daha yaxşıdır. Hillariyə səs verin!

- Yeri gəlmişkən, bizim yerli telekanallar artıq Amerikada seçkilərin saxtalaşdırıldığı, neqativ proseslər haqqında reportajlar verməyə başlayıblar. Haradasa Hillari Klintonu qarşı, Trampı dəstəkləyən, onun tezislərinin öna çıxarılması hiss olunur. Sizcə, mən səbəbi nədir? Telekanalların Trampa olan gizli simpatiyası haradan gəlir?

- Yanlış mövqedir. Yəqin, düşünürlər ki, Tramp bizə kömək edəcək. Trampı ruslar da istəyir, amma ruslar Hillari istəyir. Ona görə də hələ ki, rusa ümid edib Hillariyə səs verin. Amma konkret nədən bu yolu tutduqlarının dəqiq səbəbini bilmirəm. Seçkilərin saxtalaşdırılmasına gəlincə, ola bilsin ki, seçki haradasa saxtalaşdırılır. Ancaq Amerikada müstəqil məhkəmə var və saxtakarlıq olduqda bu məsələ məhkəməyə çıxarılır.

Şikayətlər məhkəməyə çıxarılır və ədalətli şəkildə araşdırılıb qərar verilir. Mən hələ eşitməmişəm ki, Amerikada məhkəmə sifarişlə hökm verin.

- Amma Tramp da dedi ki, saxtakarlıq olsa, nəticələri tanımayacaq...

- O, boş söhbətlərdir. Onun tanıyıb-tanınaması əsas deyil. Amerikada hər şeyi məhkəmə həll edir. Əgər tanımsa, məhkəməyə müraciət etməlidir, məhkəmə isə işi araşdırıb ədalətli qərar verəcək.

- İlk dəfə olaraq builki seçkilərdə Rusiyanın ABŞ-dakı seçkilərə qarşılığı iddia olundu. Doğrudurmu, belə bir rus təsiri oldu?

- İlk dəfə deyil. Daha əvvəl də ruslar Amerikada, amerikalılar da Rusiyada seçkilərə müdaxilə etməyə çalışıblar. Xruşçov zamanından bu yana bu cür müdaxilə cəhdləri olub. Onlar Rusiya ilə yaxşı davranan namizədə bu və ya digər yollarla kömək edirdilər. Bu cür hallar həmişə olub, hər iki tərəf edib.

- Yeri gəlmişkən, Dövlət

Müstəqilliyi Günü ilə bağlı ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyi təbrik mesajı yaydı, amma Azərbaycan dövlətini rəsmi şəkildə təbrik etmədilər. Bu, nə ilə bağlıdır? Münasibətlərdəki soyuqluqla?

- Bu barədə bir söz deyə bilmərəm. Ola bilsin, yaddan çıxıb, ya da düşmənçiliklə bağlıdır.

- Yəni deməyim odur ki, indi necədir, Azərbaycan-Amerika münasibətlərində soyuqluq hələ qalır? Açıq, son zamanlarda da rəsmi dövlət mətbuatı da ABŞ-ı sərt tənqid edir ara-sıra.

- Var, əlbəttə, münasibətlərdə soyuqluq hələ də qalır. Bu da Azərbaycanın davranışı ilə bağlıdır. Amerikani söyləyib

biabır edirlər, dinləmirlər. Rusun tənqidlərini bunlar da edirlər. Elə bilirlər ki, Amerikani söysələr, rus Qarabağı bunlara verəcək. Bu, çox səhv bir fikirdir.

- Qarabağdan söz düşmüşkən, Hikmət bəy, il artıq başa çatır, 11-ci aya qədəm qoyduq. İlin əvvəlində Qarabağ cəbhəsində ümidverici hadisələr oldu, amma ondan sonra proseslər durdu. Sizcə, indi durum necədir, bizim xeyrimizədir, ya sifr vəziyyətinə dönmüşük?

- Hərbi üstünlük bizim tərəfimizdədir, amma torpaqlar onların tərəfindədir. Əslində hərbi üstünlükdən danışanda açıq demək lazımdır ki, biz Ermənistanla deyil, Ermənistan-Rusiya alyansı ilə vuruşuruq. Burda isə güclər müqayisə olunmazdır.

- Yəni biz indi əvvəlki vəziyyətdəyik?

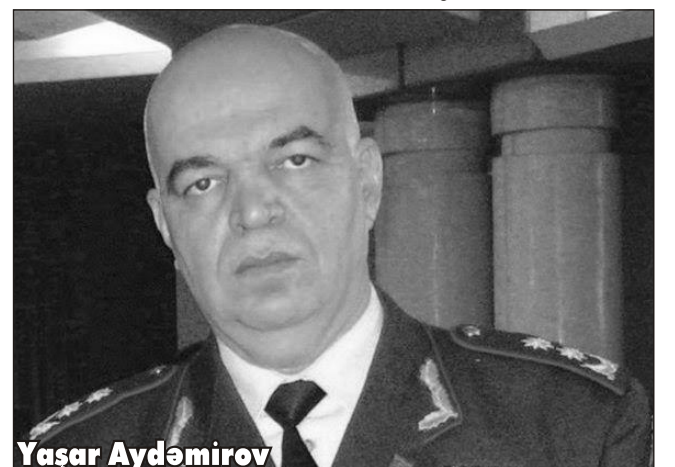
- Təxminən əvvəlki vəziyyətdə, necə var, elə də qalmışıq. Sadəcə, aprel müharibəsi bizi ruhlandırır, göstərdi ki, erməni ilə təkbaşına qalsaq, biz onlara qalib gələrik. Amma indi ortada rus var.

□ KƏNAN RÖVŞƏNOĞLU

General Talış kəndi ilə bağlı erməni iddialarını yalanladı

"Erməni mətbuatının yaydığı guya Talış kəndində aprel hadisələrində məhv edilmiş Sisianlı quldurlara abidə açılış zamanı tənənəli mərasim keçirilməsi barədə informasiya absurd, qeyri-peşəkar, uğursuz təqdim edilmiş və gülünc doğuran xəbərdir". Bunu APA-ya açıqlamasında ehtiyatda olan general-leytenant Yaşar Aydınəyrov bildirib.

General deyib ki, bu, Ermənistan və qondarma Dağlıq Qarabağ hərbi-siyasi rəhbərliyinin panikada olan, ordan qaçmağa yollar axtaran erməni əhalisinin qismən də olsa sakitləşdirməyə və boş ümidlər verməyə hesablanmış təbliğat hiyləsindən başqa bir şey deyildir: "Əvvəla, ermənilər bu cür məlumat yaymaqla Ermənistanın Azərbaycan ərazilərində işğalında birbaşa iştirak etdiyini və aprel hadisələrində təkə bir istiqamətdə böyük itkilər verdiklərini növbəti dəfə

Yaşar Aydınəyrov

bi qulluqçusunun belə birlikdə rahat hərəkət etməsi qeyri-mümkündür. Tam məsuliyyətimlə sizi əmin edirəm ki, qo-

sunlarımız həm Talış kəndi ətrafındakı yüksəklikləri, həm də düşmənin dərinliyindəki əraziləri daim nəzarətdə saxlayır".

"Baxış bucağı"

Bu günlərdə İraq türkmanlarının, əsasən də Mosul, Kerkük, Tələfərdə yaşayan dinc sakinlərin faciəsindən çox danışırıq. Bir tərəfdən İŞİD-in, digər tərəfdən PKK-nın, onun qolları tərəfindən soyqırma məruz qoyulan türkman əhali üstəlik də koalisiya qüvvələrinin "yanlış" bombardmanlarının qurbanı olur. Türkmən liderlər isə kömək gözləyir, xüsusən də Türkiyə və Azərbaycandan. Deputat, Azərbaycan-İraq parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvü Qənirə Paşayeva ilə bu dəfəki söhbətimiz ancaq türkmanlarla əlaqədardır.

- Qənirə xanım, öncə aydınlaşdıraraq, türkmanlar bizim üçün kimdirlər?

- Bəzən İraq türkmanları deyəndə sanki uzaqdakı qohumlar haqqında danışılır. Ancaq onlar bizim soydaşlarımızdır. Düşünün ki, Tovuz, Qazax, Şamaxı, Yardımlıda yaşayanlar bizim üçün kimdirsə, Mosul və Kerkükdəki insanlar da eynidir. Qanımız, canımız, dilimiz birdir. Kerkükə gedin, yüzde doxsan səkkiz faiz ləhcəmiz eynidir. Mən müharibəyə qədər İraqda çox olmuşdum, müharibədən sonra da bir dəfə oldum. Oraları qarış-qarış gəzmişəm. Azərbaycandan deyildə o insanların reaksiyasını kaş ki, görərdiniz... Yeni türkmanlar Azərbaycana tanınırlar, amma geniş mənada yox. Çünki İraq televiziyasında, mətbuatında Azərbaycan mövzusunda geniş yer ayrılmır. Türkmanların özlərinin 1-2 telekanalları yaranıb. "Qardaşlıq" dərgisi, yaxud hansısa saytlar vasitəsilə bəzi məlumatları alırlar. Dərindən bəzi məsələləri bilməsələr də, Azərbaycan haqqında məlumatı olanların sayı çoxdur.

- Görünən budur ki, İraq hökuməti də türkmanların taleyinə biganədir. Siz onları xilas yolunda Azərbaycan-İraq parlamentlərarası dostluq qrupunun üzvləri olaraq hansı təşəbbüsləri göstərə bilərsiniz?

- Biz İraq millət vəkilləri ilə hər dəfə beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində görüşlərdə İraqdakı soydaşlarımızın məsələsini mütləq danışırıq. Biz də hesab edirik ki, İraq hökuməti daha çox addımlar atmalıdır. İraq türkmanlarını qorumaq üçün o addımlar yetərli deyil. Amma siz İraqdakı vəziyyəti də bilirsiniz. İraq elə ağır durumdadır ki, burada ölkənin hər tərəfinə nəzarət edən hökumət anlayışı yoxdur. Təəssüf ki, son səfərimdə Kerkükdə ola bilmədim. Amma konfrans çərçivəsində İraq türkmanlarının demək olar ki, bütün siyasi partiyalardakı öndə gələn liderləri, bürokratik aparatdakı üzde olan insanları, ziyalları ilə görüşümüz oldu. Məni görüşə dəvət edəndə yarızara-fat dedim ki, heç kimlə ayrı-ayrılıqda görüşməyəcəyəm, hamımız bir masanın arxasında oturaq, danışaq. Dedim çünki İraq türkmanları o qədər ağır-acılar yaşayıb ki, fərqli partiyalarda olmaq, fərqli düşüncələri daşımaq olar, amma İraq türkmanlarının davasında bir yerdə olub bir masa arxasında oturub danışmaq lazımdır. Sağ olsunlar, hamısı Bağdada gəldilər, birgə müzakirələr apardıq. Məşhur jurnalist Şəmsəddin Kuzəçi var, İraq türkmanlarının öndə gələn isimlərindəndir. Onların Kerküklə

"Bizim" yaşıl zona"ya gülləkeçirməz

maşın apardı"

Qənirə Paşayeva: "Türkmanlar Azərbaycana "gəlin, bu məsələni bizim yerimizə həll edin" demirlər, onlar, sadəcə, "gücünüz nəyə çatır, onu edin" deyirlər"

bağlı vəqfi də var. Fotomuzu çəkmişdi, demişdi aşağısından belə yazacağam ki, Qənirə xanımın gəlişi ilə son dövrlərin ən gözəl tablosu alındı.

- *Bu səfərin üstündən xeyli keçib və bu gün İraq türkmanlarının vəziyyəti daha acımaqdadır. Dostluq qrupu nə təklif edir, İraqa səfər təşkil olunma bilərmi?*

- Əvvəlcə gerek İraq parlamentindən dəvət gəlsin. Məsələn, bizim dəvətimizdən sonra onlar Azərbaycana gəlmişdilər. Gerek parlament dəvət etsin. Çünki burada təhlükəsizlik məsələləri də var. Mən İraqa səfərimdən danışsam, siz dəhşətə gələcəksiniz. Bizi "yaşıl zona"ya gülləkeçirməz maşın apardı. Həm də maşınınızın qabağında da, arxasında da hərbi texnika gedirdi. Bizim qaldığımız otel parlamentin yaxınlığında idi. Çatandan iki saat sonra dəhşətli partlayış səsi eşitdik. Məlum oldu ki, düz parlamentin qarşısında terror aktı həyata keçirilib və xeyli insan yaralanıb. Yeni təhlükəsizliyi həttə Bağdadda, "yaşıl zona" deyilən təhlükəsiz ərazidə belə təmin etmək çox müşkül məsələdir. Həttə onda mən dedim Museyi Kazımın məzarını ziyarət etmək istəyirəm. Türkman əsilli gənclər və idman naziri səviyyəsində məsələ qaldırıldı. Ancaq mümkün olmadı. Ərşad Salehi danışdı ki, uşaqlarımız o qədər yorulub, deyirlər biz nə zaman yanımızda mühafizəçilər olmadan hərsə gedə biləcəyik? İraq türkmanlarının öndə gələnlərinə nə qədər sui-qəsd olub. Bu mənada İraq parlamentindən bizə dəvət gəlməsi çox yaxşı olardı. Amma bildiyimə görə, hələ ki belə dəvət yoxdur. Mən Ərşad Salehiyə də dedim ki, hansısa konfranslar olarsa, biz hər zaman gəlməyə hazırıq. Lakin çox çətinidir. Bir jurnalist dostumuz gedib reportaj hazırlamaq istəyirdi. Ancaq Kerkükə girməsində çox ciddi problemlər oldu.

İraq Türkman Cəbhəsinin rəhbəri belə onun təhlükəsizliyinə görə çox narahat idi. O deyirdi biz kömək edək, amma bu, tez çıxmalıdır. Yeni vəziyyət çox ağırdır. Sizin heç bir dəqiqə, bir saniyə sonraya belə həyat qərantıyanız yoxdur. Ərşad Salehi bir neçə gün əvvəl danışanda mənə dedi ki, İŞİD qüvvələri evimin 200 metrliyindədir. Mən hər səfərimdə Türkiyədəki İraq türkmanları ilə bağlı olan bütün dərnək və təşkilatlarla görüşürəm, vaxtaşırı Ərşad Salehi ilə danışırım. Mənim elə bir Türkiyə səfərim yoxdur ki, orada İraq türkmanlarının təmsilçiləri, yaxud Türkiyədədirlərsə, İraq türkmanlarının millət vəkilləri, İraq Türkman Cəbhəsinin liderləri ilə görüşməyim. Mən tək Ankara, İstanbulda deyil, Türkiyənin İraqla həmsərhəd bölgələrində də - Hataydan tutmuş Adıyamana qədər - konfranslara gedərkən ilk istəyim ordakı köçkün türkmanlarla görüşməkdir.

- *İraq türkmanları haray salub bildirir ki, tarixi torpaqlarını bərdəşlik ütrə bilirlər. Həttə PKK-nın Tələfer və Sancar şəhərləri arasındakı əraziləri ələ keçirib türkmanları oradan çıxarmaq planının olmasından danışılır. Bu fəlakətin qarşısını necə almaq olar?*

- Niyə QHT-lərimiz bu istiqamətdə tədbirlər keçirib beynəlxalq təşkilatlara müraciət etməsin? Məsələn, mən Avropa Şurasının sessiyalarında çıxış edəndə mütləq türkmanlarla bağlı məsələləri vurğulayıram. Kerkükdən çox danışırıq. Düzdür, Mosul və Kerkük də çox ağır vəziyyətdədir. Amma çox mühüm, strateji nöqtə olan Tələfer o qədər böyük faciə yaşadı ki. Oradakı insanlarımızı elə bir zülm etdilər ki. Mən Avropa Şurasındakı çıxışmda da bunu demişdim. Həttə ordakı əhaliyə qarşı kimyəvi silahlardan istifadə olunmuşdu. Ən ağır halda olanları Türkiyəyə götürmüşdü-

lər. Biz Tələferdən çıxan ailələlə görüşdük, uşaqlar elə dəhşətlər danışdılar.

- *Yəqin, razılaşarsınız ki, artıq dəhşətləri dınlamayın, heyərlənməyin zamanı keçib, türkmanlar təcili şəkildə dəstək istəyir. Ən çox da Türkiyə və Azərbaycandan...*

- Türkiyə əlindən gələni etməyə çalışır. Açıq deyək, o bölgədə türkmanlara dəstək verən tək ölkə Türkiyədir. Amma bizim hamımızın istəyi budur ki, bu dəstək daha böyük olsun. Çünki türkmanların buna ehtiyacı var. Hesab edirlər ki, onların güclənməsi istiqamətində addımlar atılmamalıdır. Təbii ki, burada Türkiyə ilə bərabər biz hamımız, digər türk dövlətləri, türk topluları, xarici ölkələrdəki diaspor təşkilatları da ciddi dəstək verməlidir. Türkiyə, ya Azərbaycan imkanı çatacaq qədər dəstək verməlidir. Amma mən digər türk dövlətlərindən də türkmanlara dəstək gözləyirəm. Məsələn, Qazaxıstanın, digər türk dövlətlərinin dəstək vermək imkanları bizdən də az deyil. Onlara da çağırış etməliyik ki, bizim orta q keçmişimiz var. Allah ələməsin, Qazaxıstanla bağlı ağır-acı yaşansa, biz deyirik ki, onlar bir az uzaq qardaşdır? Şəxsən mən belə hesab etmirəm. Qazaxıstan, Özbəkistan, Türkmənistan, Qırğızıstanın bir acısı olanda mən ona da Azərbaycanın acısı qədər üzülürəm. Onlar da bizim qardaş-bacılarımızdır.

- *Azərbaycanın özü də işğala məruz qalan ölkədir. Ancaq türkmanların öz dövləti saydığı Azərbaycandan istəkləri var. Real yanaşsaq, biz dövlət və toplum olaraq nə edə bilərik?*

- Bizdən fərqli olaraq türkman qardaşlarımızın dövləti yoxdur. Bunlar 20-ci əsrdə o qədər faciələr yaşayıblar ki. 20-ci yüzildə o bölgənin xoş günü olmayıb. Ömrü boyu qətlə, zülm görüblər, aydınlarını asıblar, kəsiblər. Bu insanlara

nəfəs almaq imkanı verilməyib. Ona görə deyirəm ki, hər kəs gücü çatdı qədər kömək etməlidir. Köçkünlərə, ağır vəziyyətdə olan insanlara maddi yardım etmək olar. Diaspor təşkilatlarımız, böyük qurumlarımız mövcud olduqları ölkələrdə türkmanların səsi ola bilər. Beynəlxalq təşkilatların qarşısında mitinqlər keçirə, türkmanların səsinə yaymaq üçün müxtəlif aksiyalar düzənləyə, görüşlər təşkil edə, müxtəlif ünvanlara məktublar göndərə bilərlər. Təbii ki, türkmanların Azərbaycan olaraq bizdən gözləntisi çoxdur. Çünki özlərini bizim bir parçamız hesab edirlər. Özü də

mımız eyni millətin övladlarıyıq, qardaşıq. Bu gün bizim məzhəb üzərindən ayrılıq, uzaqlaşma günümüz deyil, bir-birimizə bağlanma günümüzdür. Ona görə də mən inanıram ki, bizim ordakı soydaşlarımız - bizi də oxuyurlar - İraq türkmanlarının olan gücünü daha da zəiflətmək üçün ortaya atılan bu oyunlara fürsət verməyəcəklər. Bu, çox önəmli məsələdir.

- *Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan "Mosul bizim tarixi torpağımızdır", mesajını verdi. Həttə Türkiyə Kerkükün qeydiyyata barədə faktları masa üzərinə qoydu. Bu mesajların anlamı, arxasındakı məna nədir, sizcə?*

"Ərşad Salehi bir neçə gün əvvəl danışanda dedi ki, İŞİD qüvvələri evimin 200 metrliyindədir"

Azərbaycana o qədər bağlıdır ki. Türkmanlar Azərbaycana "gəlin, bu məsələni bizim yerimizə həll edin" demirlər. Onlar sadəcə, "gücünüz nəyə çatır, onu edin", deyirlər. Yeni "beynəlxalq təşkilatlarda bizim də səsimiz olun, sözüümüzü çatdırın" deyirlər. Təbii ki, maddi dəstəyə də daha çox ehtiyac var. Mən hörmətli Qızıl Aypara Cəmiyyətinin rəhbəri Novruz müəllimlə (Novruz Aslan-E.P.) də danışacağam. Novruz müəllim həmişə belə məsələlərə çox həssas yanaşır. Çox yaxşı olar ki, Qızıl Aypara Cəmiyyətində bir hesab nömrəsi açılsın və kimin üreyindən keçirsə, türkman bacı-qardaşlarımıza dəstəyini əsrigəməsin. Mən əminəm ki, bizim insanlarımız köməyini əsrigəməz.

- *Qənirə xanım, siz o bölgəni yaxşı tanıyırsınız. Türkmanların biza bəlli olmayan daha hansı problemləri, ağırlı yerləri var?*

- İraq türkmanlarını parçalamaq üçün kənar qüvvələr ortaya məzhəbçilik oyunu atıb. İraq Türkman Cəbhəsinin lideri Ərşad Salehinin də bir çağırışı var idi ki, İraq türkmanları hansı məzhəbdə oluruqsa-olaq, ha-

- Türkiyə prezidentinin verdiyi mesaj ondan ibarətdir ki, bəzi xarici qüvvələrin o bölgə ilə heç bir bağlılığı olmadığı halda, hamısı oraya toparlanıb gəlib. O bölgənin bu cür ağır vəziyyətə düşməsinin əsas səbəbkarları da elə onlardır. Nə tarixi cəhətdən, nə milli olaraq o bölgə ilə heç bir bağlılığı olmayanlar, gəlib orada hər cür oyunları törədənlər bəzən Türkiyəyə dönüb də "sizin İraqda nə işiniz var" deyərək Türkiyənin həm prezidenti, həm də yetkililəri haqlı olaraq deyirlər ki, siz bu ərazilərin 90-100 il əvvəlki tarixinə və burada yaşayanların kimliyinə diqqət edin. Baxın və ondan sonra düşünün ki, sizinmi burda olmağa haqqınız var, yoxsa bizim? Bizim haqqımız var. Çünki orada bizim insanımız əzilir, öldürülür. Həm də o bölgədə yaradılan çeşidli terror təşkilatları bizim ölkəmizə hücumlar edirlər. Ona görə də biz qardaşlarımızı, həm də özümüzü qorumalıyıq. Türkiyə prezidenti mövqeyində tam haqlıdır. Doğru olaraq çox açıq şəkildə deyir ki, oralarda olası adamlar bizim, siz deyil!

□ **EİŞAD PAŞAYEV**
FOTO: "YM"

“Manatın məzənnəsi birbaşa bank sektorunun vəziyyətindən asılı olacaq”

Vüqar Bayramov: “Vətəndaşın pulu batırsa, buna görə heç kim cavab vermirsə, bu - doğru deyil...”

“Təbii ki, kommersiya banklarının vəziyyəti də manata birbaşa təsir göstərir. 10 bank müflis olub və bu 10 banka görə Əmanətlərin Sığortalanması Fondu əmanətlərin qaytarılması üçün 650 milyon manat vəsait ödəyib”. Bu sözləri Musavat.com-a müsahibəsində iqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov deyib.

Onun sözlərinə görə, yalnız sonuncu müflis olan “Bank Standard”-a görə 350 milyon manatdan artıq vəsait ödənilib: “Həmin vəsaitlərin bir qismi dollarlardır və Fond həmin dollarları alıb ödəyir. Çünki Fondun dollarları yoxdur. Digər qismi isə manatdır. Dollarla qaytarılan əmanətlər manatdan konvertasiya olunaraq verilir, manatla verilənlər isə demək olar ki, ən azı 90 faiz (bizim sorğular bunu göstərir) kompensasiya ödənilmədən sonra vəsait dollara çevrilir. Deməli, 350 milyon dollar artıq bazara daxil olub. Bu da ona gətirib çıxarır ki, dollara tələb artır. Kompensasiyanın ödənilməsi davam edir və onu alan vətəndaşların da investisiya imkanları məhdud olduğu üçün dollar almağa üstünlük verirlər. Bizim keçirdiyimiz sorğuda əmanətlərini alan vətəndaşların heç biri daşınmaz əmlak və ya torpaq aldığını bildirmədi. Vəsaiti kiçik olanlar qızıl almağa üstünlük verirlər. Amma heç bir vətəndaş vəsaitlərini əmlak bazarına vəsait yönətmir. Deməli, bu vəsaitlər dollarlaşır, onun bir qismi banka gedir, bir qismi isə evlərdə saxlanılır. Ona görə də manatın məzənnəsi birbaşa bank sektorunun hansı səviyyədə sağlam olmasından asılı olacaq. Uzunmüddətli dövr üçün manatın məzənnəsinin strateji olaraq müəyyənləşdirilməsinə ehtiyac var. Mən mərhələli şəkildə liberal üzən məzənnə siyasətinə keçidi məqsəduyğun hesab edirəm. Bu gün Mərkəzi bankın cəmi 4 milyardı var və bazarda manevar imkanları məhduddur. Neft Fondundan transferlər də azalıb. İlin sonuna doğru manatın məzənnəsində kəskin azalma istisna edilmir. Bu məsələdə FED-in uçot dərəcələrinin artırılması ilə bağlı qərarı da çox önəmlidir, psixoloji təsirləri var”.

“Dollarla olan kredit problemləri də gündəmədir. Sizcə, bununla bağlı hökumət hansı qərar verəcək” sualına belə cavab verib: “Mən dollarla olan kreditlərə güzəştlərin edilməsi tərəfdarıyam və bununla bağlı təkliflərim də var. Bu, həm vətəndaşların sosial vəziyyətinin yaxşılaşması, həm də bank sektorunun özü üçün vacibdir. Problemlə kreditlər nəticədə bank sektorunun likvidliyini azaldır. Bu gün borcu olan vətəndaşların sayı 2,5 milyon nəfərdən artıqdır və demək olar ki, hər ailədə banka borcu olan şəxs var. Bu sahədə güzəştlərin edilməsi bütün ailələri əhatə edəcək. Mən həmçinin, bir neçə ay öncə ABŞ-da olduğu kimi, Azərbaycanda da problemlə aktivlərin sağlamlaşdırılmasını və icra edilməsini təklif etmişəm. Palatanın son açıqlamasında da vahid yanaşmanın tətbiq ediləcəyi bildirildi. Güman edirəm ki, söhbət mənim təklif etdiyim sağlamlaşdırma prosesindən gedir”.

Iqtisadçı ekspert əmanətlərin qaytarılması prosesini də dəyərləndirib: “Burada ən böyük problem sığortalanan əmanətlərlə bağlıdır. Məsələn, “Bank Standard”dakı əmanətlərin heç də hamısı sığortalanmamışdı, digər banklarda da qorunmayan əmanətlər var. Əmanətlərin Sığortalanması Fondu qorunan bütün əmanətləri qaytarır. Ancaq dövlətin zəmanət vermədiyi əmanətlərin qaytarılmasına problem var. Burada vətəndaşın da yanlış qərar verməsi faktı var. Amma bank vətəndaşın pulunu alıb xərcəyib, buna görə cavab verməlidir. Qanunvericilikdə bank rəhbərləri üçün məsuliyyət müəyyənləşməlidir. Vətəndaşın pulu batırsa, buna görə heç kim cavab vermirsə, bu doğru deyil. Digər tərəfdən, bank müflis ola bilirsə, vətəndaş da müflis ola bilməlidir. Fiziki şəxslərin müflis elan olunması haqqında qanunun qəbul olunmasına ehtiyac var. Mən bir il öncə bu qanunu təklif etmişəm və məndə olan məlumatlara görə hazırda bu istiqamətdə iş gedir. Vətəndaşa da müflis olmaq və borcu ödəyə bilməmək hüququ verilməlidir. Necə ki, bu Rusiyada, eləcə də bir sıra inkişaf etməkdə olan ölkələrdə tətbiq edilir”.

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ**

P.S. Müsahibənin geniş variantını Musvat.com saytında oxuya bilərsiniz.

Ləğv edilmiş MTN-dəki Çovdarov-Mahmudov qruplaşmasının üzvlərinin Bakıda və ölkənin digər yerlərində çoxsaylı daşınmaz əmlak, kommersiya obyektlərinə, digər aktivlərə malik olduğu məlumdur.

Xəbər verildiyi kimi, hazırda məhkəməsi gedən general Akif Çovdarovun və yaxınlarının çoxsaylı mülkünə, bank hesablarına və digər aktivlərinə həbs qoyulub. Bu aktivlərin dəyəri on milyonlarla manatdır. Çovdarovun aktivləri onun ailə üzvlərinin və çoxsaylı benefisirlərinin adlarına olub.

Virtualaz.org xəbər verir ki, belələrdən biri də generalın kürəkəni Qasimov Rövşən İsa oğludur. O, Çovdarovun işi üzrə istintaqda şahid qismində dindirilib. Deyib ki, “Aqua Agro” MMC-nin direktorudur. Həmin MMC-ni ona görə təsis edib ki, Çovdarovun Bakının Masazır qəsəbəsində, “Şuşa” qaçqın şəhərciyi tərəfdə yerləşən istixanalarının arxasında balıqçılıq təsərrüfatı yaratsın.

Həmin istixanalar Çovdarovun arvadının adına olan “Bəhrə-2010” MMC-yə məxsusdur. Kürəkən deyir ki, balıqçılıq təsərrüfatını yaratmaq ideyası da elə həmin istixanaların tikintisi zamanı yaranıb. 2010-cu ildə istixanaların tikintisi başlayanda Çovdarovun kürəkəni, onun iş ortağı Məmməd Cəfərov və keçmiş polis əməkdaşı, “Bəhrə-2010” MMC-nin direktoru Adil Yaqubov “xoş vaxt keçirmək üçün” hər şənbe günü əraziyə yığı-

Həbsdəki generalın kürəkənindən maraqlı açıqlama

Rövşən Qasimov: “Akif Çovdarov həbs olundu, utandım...”

şırlamış. Və belə “xoş günlərdən birində” ideya irəli sürülür ki, istixanaların arxa tərəfində balıqçılıq təsərrüfatı yaradilsin.

Beləliklə, kürəkən və iş ortağı balıqçılıq təsərrüfatı yaratmaq üçün Masazır bələdiyyəsindən 2 hektar torpaq alıb. Tikinti başlayıb və 2015-ci ildə yekunlaşıb. Bu işə Rövşən Qasimovun və ortağının 500-600 min manat xərçi çıxıb. Dediynə görə, pulun 450 min manatını ortağı qoymuşdu. Lakin tikintini yekunlaşdırmaq ərafəsində baş verən devalvasiya M.Cəfərovun maliyyə vəziyyə-

duğu haqda məlumatlar var) ayda 5 vaqon taxta gətirib ortağına verməliydə ki, satıb pulunu götürsün. Lakin tikinti biznesi çökdüyündən taxta alveri də zəifləyib. M.Cəfərov isə xahiş edib ki, pulu qaytarmağı tələşdirsin.

Nəticədə generalın kürəkəni 2015-ci ilin aprelinde Sahibkarlığa kömək Milli Fondundan kredit götürə bilmək üçün MMC-ni qayınanasının adına keçirir. Bunu belə əsaslandırır ki, kredit götürə bilmək üçün işləyən müəssisə lazımdır. “Bəhrə-2010” MMC-nin istixanaları isə işə düşmüşdü və “Aqua Agro”-nu qayınanasının adına keçirəndən sonra kredit almaqda problem olmayacaqdı.

Bu minvalla balıqçılıq təsərrüfatının yerləşdiyi torpaq sahəsi 2015-ci ilin iyun ayında İbadət Çovdarovun adına rəsmiləşdirilir. Kürəkən deyir ki, bundan sonra kredit almaq üçün sənədləri hazırlamaqda idi ki, qayınatası həbs olundu. Və o, utandıqından kredit üçün Fonda müraciət etmədi. Nəticədə ortağına 57 min manat borcu qaldı.

Çovdarovun R.Qasimovla evli olan qızının adına isə Binəqədə, “Bolluq” bazarının yanındakı 6 mərtəbəli obyekt var. Həmin tikinti 2016-cı ilin martında yekunlaşıb, ancaq içi təmirsizdir. Birinci mərtəbəsi mağazalar, sonrakı mərtəbələri isə ofislər kimi icarəyə verilməli idi...

Binəqədi yolunda bərabad durum və ya Xaləddin İsgəndərovun böyük fiaskosu

Bakının Binəqədi rayonunda davamlı yağışlardan sonra yaranmış subasması davam edir. Musavat.com-un məlumatına görə, Binəqədi şossesinin Rəsulzadə qəsəbəsinə yaxın hissəsində təxminən 2 km məsafədə hələ də böyük həcmdə su var.

Fotolardan da göründüyü kimi, FHN-in və “Azərsu” ASC-nin xüsusi texnikası suyu çəkib, kənara vursa da, nəticəsi olmur. Artıq Bakıda və Abşeron yarımadasında 1 həftədir ki, güclü yağışlar dayanıb. Amma Binəqədi şossesi hələ də sel-su altındadır.

Vaxtilə bu ərazidə qurutqun sulanının əmələ gətirdiyi göl-

məçələr olub. 2000-ci illərin əvvəllərindən başlayaraq, İcra Hakimiyyəti və bələdiyyə gölməçələri qurudaraq ərazini əhaliyə satıb.

Mütəxəssislərin iddiasına görə, həmin qurutqun sulunun fəsadlarını aradan qaldırmaq üçün ərazidə tikilən eksər evlər və işə obyektləri sökülməlidir.

Bir başqa iddiaya görə isə, həmin qurutqun suları Böyük Şor gölünə axırmış. Hazırda həmin su axınının göllə əlaqəsi süni şəkildə kəsildiyinə görə bu cür fəsadlar yaranıb.

Xaləddin İsgəndərov Binəqədi RİH-nə başçı təyin olunduqdan sonra “Təmiş Binəqədi” layihəsi çərçivəsində bəzi işlər görməyə başladı. Amma X.İsgəndərovun icra başçısı kimi gördüyü eksər layihələr fiaskoya uğrayıb. Onun Sumqayıt yolunda saldırdığı süni təpələr Avtovağzal Kompleksinə və magistral yola ciddi ziyan vurdu. Rayon ərazisindəki binalara çəkirdiyi “poliureten” üzlüklər böyük yanğına səbəb oldu. Bunun nəticəsində 2015-ci ilin may ayının 19-da çıxan yanğında 18 vətəndaşımız həyatını itirdi, dövlətə böyük ziyan dəydi.

İndi də Bakının ən böyük şossələrindən birini sel-su basıb, heç cür qarşısını almaq mümkün olmur.

□ **Musavat.com**

İqtidaryönlü deputat Zahid Orucun parlamentin son iclasında ermənilərlə bağlı təklifi geniş müzakirələrə səbəb olub. Deputat bildirib ki, biz bizə qarşı döyüşən və ya döyüşmüş ermənilərlə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyan ermənilər arasında fərq qoymalıyıq.

Z.Oruc Azərbaycan qanunlarına, konstitusiyasına hörmət edən, Şəhidlər Xiyabanında baş əymək istəyən ermənilərin Bakıya gəlişlərinə icazə verilməsinin vacibliyini vurğulayıb: "Biz sənəddə dayanan erməni ilə mülki erməniyi ayırmalıyıq. Bu yaxınlarda da gördük ki, İsvəçdə mühacirətdə yaşayan Vaqə Avetiyana Bakıya gəlmişdi, ermənilərin törətdiyi əməllərə görə üzr istəmişdi və Şəhidlər Xiyabanını ziyarət etmək istəyirdi".

Deputatın bu təklifi birmənalı qarşılanmayıb. Doğrudur, təklifin lehine çıxanlar da var, amma əleyhinə çıxış edənlər də kifayət qədər çoxluq təşkil edirlər.

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının (QAT) sədri Akif Nağı deputatın fikirlərinin yanlış olduğunu düşüncəsindədir: "Biz erməniləri bölə bilərik ki, hansının Qarabağın işğalında rolu olub, yaxud olmayıb. Mən həmişə demişəm ki, bütün ermənilər toplum şəkilində Qarabağın işğalında məsuliyyət daşıyırlar. Bunu kifayət qədər də sübut edə bilərəm. Onların içərisində elə mülki vətəndaşlar var ki, erməni hərbiçilərinin çox Qarabağın işğalında cinayət törədiblər, Zori Balaşyanı misal çəkə bilərəm. Bu baxımdan o cür axtarıqlara çıxmağın mənası yoxdur. Belə fikirlər də var ki, guya kimlərsə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, Xocalı soyqırımını tanıyırlar. Bunlar da yanlış fikirlərdir. Azərbaycanın torpaqları işğal altındadır.

Deputatın ermənilərlə bağlı təklifinə reaksiya gəldi

Akif Nağı: "Öz şəxsi təşəbbüsü ola bilməz..."

Zahid Oruc

Akif Nağı

Nə qədər torpaqlarımız işğal altındadır, ermənilərlə hər hansı bir təmas yolverilməzdir. Ümumiyyətlə, yaxşı erməni ifadəsi yoxdur. Bu baxımdan onların Azərbaycana gəlişlərinə icazə verilməsi hər bir halda qəbul oluna bilməz. 25 ildir bu işğal davam edir. Bu illər ərzində bir nəfər səviyyəli erməni görmədik ki, torpaqlarımızın işğalını pisləsin. Yaxud bir erməni təşkilatı belə görmədik ki, öz hökumətlərinin işğalına qarşı açıq şəkildə çıxış etsin. Bu cür məsələlərin ortaya atılması, yumşalma meyillərinin olması yolverilməzdir və Azərbaycanın maraqlarına cavab vermir. Torpaqlar işğaldan azad olunduqdan sonra hər hansı bir proseslər başlaya bilər".

QAT sədri təşkilat olaraq təkliflə bağlı atacaqları addımlardan da söz açdı: "Zahid Oruc

deputatdır və təklif verib. Düşünürəm ki, təşkilat səviyyəsində bununla bağlı hansısa bir addım atmağa ehtiyac yoxdur. Sadəcə, mətbuat vasitəsilə mövqelərimizi deyirik. Onun verdiyi təklifin mənasız olduğunu əsaslandırırıq. Heç kəs o prosesə qoşulmamalıdır. Əgər bu təkliflə qoşulanlar olarsa, o zaman bizim hər hansı bir addımlarımız olar. O proseslərin qarşısını almağa çalışırıq. Şükürlər olsun ki, indiyə qədər belə proseslərin qarşısı dəfələrlə alınıb. Artıq ermənilərin Azərbaycana gəlib hansısa bir tədbirdə iştirak etmələri yox dərəcəsidir. 5-6 il əvvəl ermənilər Bakıda keçirilən tədbirlərə dəvət olunurdular. Amma indi bu hallar aradan qalxıb. QHT-lərin layihələr çərçivəsində erməniləri bura dəvət etmələri də sıfır vəziyyətdədir. Təzədən bu prosesləri dirçəltməyə

çalışırlar. O da faktdır ki, beynəlxalq mərkəzlər bu prosesə ciddi şəkildə maliyyə ayırırlar. Həmin maliyyəni bunlar əldə etmək istəyirlər. Əgər sözlərini keçirməyə cəhd etsələr, onun qarşısı dərhal alınacaq".

A.Nağı bu cür təkliflərin meydana çıxmasının arxasında duran niyyətlərə də toxundu: "Ola bilər ki, bunun arxasında Azərbaycanın sülhpərvər ölkə olması və digər amillər dursun. Amma bu diplomatik gediş olsa da, hadisənin mahiyyətinə uyğun təklif olmalıdır. Əgər sülhpərvər olduğumuzu göstərmək istəyirik, o zaman təklif verilməlidir ki, torpaqlarımız tam azad olunsun, öz doğma vətənlərindən didərgin düşənlər geri qayıtsınlar, ondan sonra veriləcək statusdan söhbət gedə bilər. Necə olur ki, 50 min erməniyə veriləcək status gündəmə gəlir, amma 300 min azərbaycanlıya verilməli olan statusdan söhbət getmir? Məsələlər bu səviyyədə qoyulmalıdır. Kiminsə göstərişi ilə deputatlar sülhpərvərliklərini göstərə bilərlər. Digər tərəfdən, hansısa deputatın gündəmə gəlmək üçün şəxsi təşəbbüsü də ola bilər. Hər iki versiya mümkündür. Amma bu təklif Zahid Orucun öz şəxsi təşəbbüsü ola bilməz. Görünür göstəriş verilib. Amma istənilən halda hesab edərəm ki, uğursuz cəhddir".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Məcidinin filmi və məzhəbçilik

Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Və ya Həzrət Peyğəmbər (s.ə.s) müsəlmanları yenidən birləşdirə biləcəkmiz?

● **ranlı məşhur rejissor Məcid Məcidinin "Həzrət Məhəmməd - Allahın elçisi" filmi nəhayət, Türkiyədə də nümayiş olunmağa başladı. Hətta İstanbulda ötən həftəsonu Məcid Məcidinin iştirakı ilə Türkiyənin məşhur sənət və din adamlarının dəvət olunduğu qala keçirildi.**

Filmə baxan sənət və din adamlarının əksəriyyətinin fikri müsbətdir. Bunu mediadakı yazılar da təsdiqləyir: sənət əsəri təbii gücünü göstərmiş, insanları heyran buraxıb.

Filmə baxmamışam, bu səbəbdən nəse demək fikrim yoxdur. Əslində mövzum tam olaraq bu film deyil. M.Məcidinin dünyaca məşhur film mütəxəssislərini dəvət edərək 30 milyon dollar büdcə ilə 5 il (2 il ssenarinin yazılması, 3 il çəkilişlər) çalışdıqdan sonra ortaya çıxardığı bu film Mustafa Akkadın məşhur "Elçi" filmindən sonrakı 30 illik boşluqdan sonra həm də gözlənilməz oldu. Bir sıra müsəlman ölkələri bu filmi nümayişini qadağan etdi. Elə Türkiyənin özündə də film bir il yasaq oldu. Ötən il yayıma başlayan film bir ildən sonra Türkiyə kinoteatrlarına yol tapmasının səbəbi də bu idi.

Təbii ki, bu qadağaların arxasında müsəlmanların Peyğəmbərin (s.ə.s) həyatına olan həssaslığından daha çox siyasi səbəblər təsir edirdi. Bəli, siyasət kinoda da olsa, İslam dinini, müsəlmanları "vurdu". Məsələ ondadır ki, Məcidinin bu filmi Yaxın Şərqdə müharibələrin, terrorun və bunun fonunda məzhəbçi çağırışların gücləndiyi bir dövrdə çəkildi.

Əlbəttə, Həzrət Məhəmmədin (s.ə.s) 12 yaşına qədər olan həyatını mövzu edən filmdə sünni və şiələr arasında hansısa ciddi fərq mövcud deyil. Üstəlik, Məcidi özü də etiraf edir ki, həssaslığı nəzərə alaraq 2 illik araşdırmaları zamanı sünni və şiə din adamlarının tövsiyələrini nəzərə alıb. Deməli ortada bir səbəb var - siyasət.

Son bir neçə ildə Suriya, İraq və Yəmən məsələsi ilə bağlı İslamla Səudiyyə Ərəbistanı, eləcə də zaman-zaman Türkiyə arasında soyuq küləklər əsir. Amma mövzu siyasət, geosiyasi rəqabət, nüfuz mübarizəsi olsa da, bu işlər hərlənib məzhəb mövzusu üzərinə gəlir. Hətta o qədər ki, Səudiyyə Ərəbistanının baş müftisi İranlıları "məcus" (atəşpərəst), yəni faktiki kafir adlandırdı.

Oxşar mövqelər Türkiyədə də zaman-zaman üzə çıxır. Ümumiyyətlə, hər nə qədər mövzu, problem siyasət olsa da, sonda gəlib din üzərinə çıxır. Bunun ən bariz və acı nümunəsini Məcidinin filminə münasibətdə gördük. Türkiyənin məşhur mədəniyyət, sənət adamları, din xadimləri belə filmə baxmadan Məcidini tənqid edir, "şiə baxışının əks olduğu, sünnilik üçün təhlükəli" olması haqqında rəylər ortaya çıxdı.

Bu "tənqidçilərin" əksəriyyəti filmə baxmayıb. Bunu özləri də etiraf edirlər. Amma heç kəs bu məsələnin arxasında məzhəb ayrılığı deyil, Ankara ilə Tehran və ya Tehranla Ər-Riyad arasındakı siyasi rəqabət olduğunu etiraf etmək istəmir. Hər kəs zərərini daha ağır yerdən vurur, fərqi olmadan nifrət, düşmənçilik yaradır.

Hələ də məzhəb bu zəkaların sayəsində müsəlman kütlələri eyni ölkəni, eyni şəhəri bölüşdüüyü insanları "kafir, qətlə vacib, azmış" hesab edir. Və təəssüf ki, Yaxın Şərqdə İran-Türkiyə və ya İran-Səudiyyə rəqabəti gücləndikcə bu nifrət atmosferi daha da qatılaşır.

Müsəlman dünyası sağlamlıq düşüncə xəstəliyi sindromu yaşayır. Siyasət və din bir-birinin içinə o qədər dərininə qarşıb ki, siyasi proseslər dini düşüncəyə təsir edir və müsəlman kütlələr inancları üzərindən istismar olunur. Və təəssüf ki, siyasət bu işdə güclü əl rolunu oynadığı üçün əsl ziyalıların, aydın fikirli insanların səsi eşidilmir.

Ancaq tam ümitsiz olmaq da lazım deyil. Məcidinin filminə baxanların müsbət fikirləri, təqdirli yazılar göstərdi ki, sənət müsbət mənada müsəlman toplumuna təsir etmək gücündədir. Məsələnin dini tərəfində baxsaq Həzrət Məhəmməd (s.ə.s) amili bir mənada yenidən müsəlmanları bir araya gətirmək, birlik yaratmaq gücündədir - sağlam düşüncə ön planda olarsa...

"Çudo peçka" nı möcüzə xilas edə bilər - böhran dərinləşir

Mağazalar şəbəkəsinin adının dəyişdirilməsi baş tutmayıb, işçilərin ixtisarlara davam edir

"Çudo peçka" mağazalar şəbəkəsində gün keçdikcə böhran dərinləşir. Şəbəkənin sahibi işçilərin maaşını verə bilmir, işçilər isə öz haqlarından əl çəkməyi düşünmürlər... Musavat.com-a daxil olan məlumata görə, şəbəkəyə aid mağazalar ard-arda bağlanma təhlükəsi qarşısında qalıb. İddia olunur ki, "Çudo peçka"nın təkə Verqilər Nazirliyinə 15 min manat borcu var. Ölkədə baş verən iqtisadi böhran və "Çudo peçka"nın daxilində yaşananlar isə mövcud durumu daha da ağırlaşdırıb.

Belə ki, şəbəkənin metronun "Sahil" stansiyasının yaxınlığında yerləşən mağazası bağlandıqdan sonra işsiz qalan əməkdaşların maaşları hələ də verilməyib. Özü də bu bir aylıq deyil, 8 aylıq əməkhaqqıdır. İşçilərə bildirilib ki, onların maaşları hissə-hissə də olsa verəcək. Lakin nə vaxt? Bu suala cavab verilməyib.

İddia olunur ki, şəbəkənin rəhbərliyi mövcud durumdan çıxış yolu kimi bir neçə plan qu-

rubmuş. Bunlar arasında "Çudo peçka"nın adını dəyişmək də olub. Belə ki, plana görə "Çudo peçka"nın adı dəyişdirilərək, "Dopdolu" olacaqmış. Bunun üçün sənədləşmə işlərinin bir qisminin aparıldığı da söylenebilir. Lakin planı tam olaraq həyata keçirmək mümkün olmayıb.

Bundan əlavə, şəbəkənin metronun "Nəriman Nərimanov" stansiyasının yaxınlığında yerləşən mağazasında da oktyabrın 19-dan etibarən

əməkdaşların sayında ixtisar aparılıb. İşdən çıxarılanların 4 aylıq əməkhaqqı verilməyib. Onlara da bildirilib ki, maaşlar hissə-hissə ödəniləcək.

Onu da qeyd edək ki, təxminən 7 ay öncə "Çudo peçka" mağazalar şəbəkəsi məhkəmə qərarı ilə sabiq iqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevdən alınaraq, şirkətin qurucusu, iş adamı Çingiz Cəlilova qaytarılmışdı (Şirkətin rəhbəri Çingiz Cəlilovun oğlu Anar Cəlilovdur). Belə ki, "Çudo peçka"

mağazalar şəbəkəsi 2000-ci ildə Çingiz Cəlilov tərəfindən yaradılıb. Ç. Cəlilov şəbəkəni qurmaq üçün "Bank Standart"dan götürdüüyü 2.5 milyon dollar krediti qaytara bilmədiyinə görə kafe-mağazalarda tez-tez yoxlamalar aparılıb, cərimələr tətbiq edilib.

Yekun olaraq Ç. Cəlilov kredit borcunu qaytara bilməyib və MMC-yə daxil olan şəbəkələr "Bank Standart"ın girovluğunda qalıb. Bankın səhmlərinin böyük bir hissəsinin isə sabiq iqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevin olduğu bildirilir. Nəticə olaraq, "Çudo peçka" da son illərdə Heydər Babayevin biznes şəbəkəsinə aid edilib.

Mağazalar şəbəkəsi sahibinə qaytarılmamışdan öncə də işçilər maaş problemləri yaşayıblar. Belə ki, işçilər Heydər Babayevin zamanında da təxminən 4 ay maaşlarını ala bilməyiblər. İndi işdən çıxarılan əməkdaşlara həm Heydər Babayevin, həm də Çingiz Cəlilovun borcu var. Mağazanın əməkdaşlarının sözlərinə görə, onlar şəbəkənin Cəlilova qaytarılmasından sonra vəziyyətlərinin düzələcəklərinə ümid edirdilər. Lakin bu baş vermədi.

Xatırladaq ki, bir neçə gün öncə Anar Cəlilov baş verənlərə bağlı polis şöbəsinə də çağırılmışdı.

Qeyd edək ki, hazırda bu şəbəkənin "İnşaatçılar", "İçərişəhər", "Sahil", "28 May", "Nəriman Nərimanov", "Qara Qarayev", "Əhmədli" və "Neftçilər" metro stansiyalarının çıxışlarında da kafe-mağazaları var.

□ **ƏLİ RAİS**

ABŞ mediası: "Bakı bunu reallığa çevirib, Qərb..."

ABŞ-da çıxan "Amerikan Thinker" analitik jurnalında Yaxın Şərq, Avrasiya və postsovet respublikalarında hadisələrin təhlilində ixtisaslaşan avstraliyalı siyasi şərhçi Castin Emlerin "Bakı İslamın öz gələcəyi ilə qarşılaşdığı məkandır" sərəlvhəli məqaləsi dərc olunub.

Məqalədə ölkəmizdə dövlətçiliyin möhkəmliyindən, ənənəvi dəyərlərin vəhdətindən, müasir Azərbaycan cəmiyyətinin xarakterindən danışılır. Axar.az xəbər verir ki, müəllif yazır: "Paytaxt Bakının lap qədimlərdən atəşpərəstlərin sitayiş yeri kimi tanınmasına, Azərbaycanın isə enerji resursları ilə zəngin olmasına baxmayaraq, bu ölkənin heç də az əhəmiyyət kəsb etməyən və bütün dünyanın da bilməli olduğu digər cəhətləri var. Beşinci Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunda Azərbaycan ən dəyərlə cəhətini - müsəlmanların, yəhudilərin, katoliklərin və başqalarının həmrəylik şəraitində yanaşı yaşadığı dünyəvi və müasir müsəlman dövləti modelinin necə olduğunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi".

C.Emler vurğulayır ki, Bakı küçələrində gəzişərkən həm dini, həm də müasir geyimli adamları görmək olar. Bu da moda-nın paytaxtları sayılan Nyu-Yorku və Parisi xatırladır.

Cəmiyyətdəki tolerantlıqdan danışan ekspert yazır ki, Azərbaycanda yəhudi icmalarının liderləri yəhudilərə Parisdə etdikləri kimi milli paltar geyinməkdən çəkinməyi məsləhət görmürlər. "Azərbaycan hansı yollasa plüralizmi ilə vasitələrlə reallığa çevirməyə nail olub ki, ənənəvi Qərb ölkələri bunu yalnız xəyal edə bilərlər", - deyir müəllif əlavə edir.

Emler fikrini belə yekunlaşdırır: "Bəlkə də Azərbaycanı xəritədə dərhal tapmaq asan deyil, lakin o, şəksiz olaraq dünyada öz izini qoyur".

Sabunçuda minaatan mərmisi aşkarlanıb

Oktyabrın 30-da Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Böhran Vəziyyətlərində İdarəetmə Mərkəzinə Bakının Sabunçu rayonunda qazıntı işləri zamanı döyüş sursatı aşkarlanması barədə məlumat daxil olub.

Modern.az FHN-nin rəsmi saytına istinadla xəbər verir ki,

dərhal hadisə yerinə nazirliyin Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidmətinin pirotexnikləri cəlb edilərək tapılmış sursata baxış keçirilib. Müəyyən olunub ki, bu, istifadəyə yararsız 1 ədəd 82 mm çaplı minaatan mərmisidir. Sursat aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Mütəxəssislər tərəfindən əraziyə əlavə baxış keçirilib, digər şübhəli əşya aşkar edilməyib.

Azərbaycanda ovçulara qarşı əməliyyat

Aynı kəsib, balasını diri apararkən yaxalandılar...

Şəki rayonunda ayı ovlayan 7 nəfər saxlanılıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən Lent.az-a verilən məlumatda bildirilir ki, qanunsuz ov edilməsi ilə bağlı siqnal daxil olub.

Nazirliyin əməkdaşlarının keçirdiyi reydlə Şəki rayonunun Şin dərəsində

şübhəli bilinən "Ural" markalı AQS 95-85 dövlət qeydiyyat nişanlı maşın saxlanılıb. Avtomobilə baxış zamanı bir baş ovlanmış ayı cəmdəyi və dərisi, həmçinin iki aylıq bir baş diri ayı balası aşkar edilib.

İlkin araşdırmalar zamanı qanunsuz ov edən 7 nəfərin Şəki rayonu, Şin kənd sakinləri olduqları müəyyən edilib. Həmin ərazi sərhəd zonası olduğu üçün Dövlət Sərhəd Xidmətinin əməkdaşları ilə birgə araşdırma və sənədləşmə aparılır. Sənədləşmə başa çatdıqdan sonra təqsirli bilinən şəxslər barəsində qanunvericiliyə uyğun qaydada tədbir görüləcək.

Avtomobildə aşkar edilən tüfənglər və ov qənimətləri məddi sübut kimi Şəki Rayon Polis Şöbəsinə, ayı balası isə Altağac Milli Parkının nəzdində Vəhşi Təbiətin Bərpası Mərkəzi və Reabilitasiya Klinikasına təhvil verilecək.

Bakıda onlarla vətəndaşa qarşı dələduzluq etməkdə təqsirləndirilən qadın barəsində açılmış cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi qalmaqalla bitib. Məhkəmədə qalmaqalın düşməsinə səbəb o olub ki, dələduzluqda təqsirləndirilən Nüşabə Baxışova barəsində açılmış cinayət işinin icraatı Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsi tərəfindən dayandırılıb.

Musavat.com-un məhkəmə prosesində iştirak edən müxbiri xəbər verir ki, Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq, külli miqdarda törədildikdə) maddəsi ilə itiham olunan N.Baxışovanın işinə hakim Azad Məcidovun sədrliyi ilə keçirilən hazırlıq iclasında baxılıb.

N.Baxışovanın vəkili Elman Babayev vəsatətə çıxış edərək müvəkkili barəsində açılan cinayət işinin istintaqını aparan müstəntiqin kobud qanun pozuntusuna yol verdiyini bildirib. Vəkil qeyd edib ki, istintaq zamanı Nüşabə Baxışova vəkille təmin olunmayıb və onun müdafiə hüququ pozulub.

Məhkəmədə işin icraatının dayandırılması və prokurorluğa qaytarılması barədə qərar qəbul edilib. Bundan başqa, müstəntiq kobud qanun pozuntusuna yol verdiyi üçün məhkəmə onun barəsində xüsusi qərar qəbul edib.

Məhkəmənin bu qərarı zalda olan zərərçəkmişləri qəzəbləndirib. Onlar N.Baxışova tərəfindən aldadıldığını, illərdir get-gələ salındıqlarını deyərək məhkəmənin ədalətsiz qərar çıxardığını deyiblər. Zərərçəkmişlər musavat.com-a bildiriblər ki, bu iş üzrə ümumi zərərçəkmişlərin sayı 40 nəfərdir. N.Baxışova 40 nəfərə 171 min manat zərər vurub.

Sumqayıt şəhərində hüquqi xidmətlər göstərdiyini, vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olduğunu deyən N.Baxışova bununla vətəndaşların etibarını qazanıb. Zərərçəkmişlərin sözlərinə görə, Nüşabə Baxışovanın Sumqayıtda 10-cu mikrorayon ərazisində ofisi olub. Əksər vətəndaşlar da vəkille həmin ofisdə görüşüb.

Həbs edilən N.Baxışova bir müddət əvvəl "Dünya TV" və "İnter Az" kanallarında yayımlanan proqramlarda iştirak edibmiş. Zərərçəkmişlər bildirirlər ki, N.Baxışova həmin proqramlarda vətəndaşlara hüquqi problemlərlə bağlı məsləhətlər verirmiş.

Qeyd edək ki, vətəndaşlar müxtəlif məsələlərlə bağlı Nüşabə Baxışovaya müraciət ediblər. Kimisi pensiyasını düzəltmək, kimisi ərindən boşanmaq, kimisi problemlə mülkünü geri almaq üçün N.Baxışova ilə müqavilə bağlayıb. Müştəriləri ilə müqavilə bağlayan vəkil onlara vəd etdiyi xidmətləri göstərməkdən imtina edib.

Vətəndaşların çoxsaylı şikayətlərindən və prokuror Zakir Qaralovun qəbulunda olarkən problemlərini dilə gətirməsindən sonra Nüşabə Baxışova ötən ilin fevral ayında həbs edilib.

Xatırladaq ki, N.Baxışova bir neçə il əvvəl eyni əməlinə görə həbs edilib. Onun barəsində həmin zaman da Cinayət Məcəlləsinin 178 (dələduzluq) maddəsi ilə cinayət işi açılmışdı. Əvvəlcə

Vətəndaşları aldadandan vəkili: "Mən" şişka"larla işləyirəm"

Nüşabə Baxışova televiziya da özünü reklam edirmiş...

daşlar da vəkille həmin ofisdə görüşüb.

Həbs edilən N.Baxışova bir müddət əvvəl "Dünya TV" və "İnter Az" kanallarında yayımlanan proqramlarda iştirak edibmiş. Zərərçəkmişlər bildirirlər ki, N.Baxışova həmin proqramlarda vətəndaşlara hüquqi problemlərlə bağlı məsləhətlər verirmiş.

Qeyd edək ki, vətəndaşlar müxtəlif məsələlərlə bağlı Nüşabə Baxışovaya müraciət ediblər. Kimisi pensiyasını düzəltmək, kimisi ərindən boşanmaq, kimisi problemlə mülkünü geri almaq üçün N.Baxışova ilə müqavilə bağlayıb. Müştəriləri ilə müqavilə bağlayan vəkil onlara vəd etdiyi xidmətləri göstərməkdən imtina edib.

Vətəndaşların çoxsaylı şikayətlərindən və prokuror Zakir Qaralovun qəbulunda olarkən problemlərini dilə gətirməsindən sonra Nüşabə Baxışova ötən ilin fevral ayında həbs edilib.

Xatırladaq ki, N.Baxışova bir neçə il əvvəl eyni əməlinə görə həbs edilib. Onun barəsində həmin zaman da Cinayət Məcəlləsinin 178 (dələduzluq) maddəsi ilə cinayət işi açılmışdı. Əvvəlcə

8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilən N.Baxışovanın cəzası dəyişdirilərkən şərti cəza ilə əvəz edilmişdi.

Zərərçəkmişlərdən biri də şəhid anası Simarə Yarmətovadır. Ailə daxilində baş verən bir problemin hüquqi yolla həll olunması üçün N.Baxışovaya müraciət edən şəhid anası dələduzluqla üzləşib.

"Mən onunla müqavilə də bağlamışam. Kiməsə şər atmaq nəyə lazımdır? Mən müqaviləmi göstərirəm. Ödənişi də etmişəm. İndi boyun qaçıрмаq üçün deyir ki, guya bu qədər adam ona şər atır. Mənə deyir ki, sən şəhid adından istifadə edib məni şərleyirsən", - deyir S.Yarmətova şikayətində bildirir.

Ötən il həbs olunan N.Baxışovaya 3-4 vil əvvəl də hüquqi xidmətlər almaq üçün pul ödəyən, lakin nə hüquqi yardım, nə də pulunu geri ala bilməyənlər də var.

"2013-cü ildə şikayət etdik. Bizi prokurorluğa çağırıb dedilər ki, əgər bu qadın pulu ödəsə, şikayəti geri götürürsüz. Vaxt verdilər, amma ödəmədi. Sonra da həbs edildi. Bizə deyir ki, "mənə heç kim bata bilməz, mən "şiş-

kalar"la işləyirəm. Kimə istəyirsinizsə, şikayət edin". Bizdən başqa da zərərçəkmişlər var. Təkcə burada olan 40 nəfər deyil"- zərərçəkmişlər qeyd edirlər.

Narazı vətəndaşların bildirdiyinə görə, N.Baxışova "Dünya TV"də "Əhəlinin hüquqi qanunlarla maarifləndirilməsi işi" adlı verilişdə çıxış edirmiş. Vətəndaşlara hüquqi məsləhətlər verən N.Baxışova sonda ofisinin harada yerləşməsi barədə elan verərək özünə müştəri yığmış.

N.Baxışovanın dələduzluğunun qurbanı olanlardan biri də 65 yaşlı R.Əliyevdir. O, ümumilikdə N.Baxışovaya 9 min manat pul verib. Bunun qarşılığında N.Baxışova ona yüksək məbləğdə pensiya düzəldəcəkmis: "Pulu pensiyamın düzəlməsi üçün vermişəm. 44 il zavodlarda, zəhərli mühtitlərdə can qoymuşam. Mənə adi pensiya təyin olunmuşdu. Buna görə də vəkille müraciət etdim. Dedi ki, məhkəməyə müraciət edib, işi həll edək. Əvvəlcə 2 min manat aldı. Sonra da min manat. Ötən ilin avqust ayında mənə dedi ki, işləri tezləşdirmək üçün əlavə olaraq min manat da ödəyim. Mənə dedi ki, Dövlət Sosial Müdafiə Fondundan 35 min 700 manat əvvəllər ödənilməli olan pensiyanı alaçaqsan. 507 manat da aylıq pensiya almalı idim. Bundan sonra da dedi ki, 5 min manat lazımdır ki, mənə birdəfəlik hesab açsınlar. 30 faiz ödəniləcək, 70 faizi qalacaq. Qalanını da hissə-hissə alacam. Mən də verdim. Sonra isə bu qadın yoxa çıxdı".

Əlavə edək ki, N.Baxışovanın dələduzluq əməlinə görə həbs edilməsi ilə bağlı Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən də məlumat yayılmışdı.

□ İ.MURADOV

Banan kəskin ucuzlaşdı, bəs digər məhsullar?

Ekspert iki səbəb göstərdi - biri inhisarçılığın zəifləməsi, digəri...

Son vaxtlar meyvə-tərəvəz bazarlarında ucuzlaşma müşahidə edilir. Kənd təsərrüfatı məhsulları olan kartof, soğan və digər məhsulları nisbətən ucuz qiymətə almaq olur.

Diqqət çəkən məqamlardan biri də xaricdən idxal edilən bananın kəskin ucuzlaşmasıdır. Belə ki, əvvəllər təxminən 2,50-3 manata satılan bu meyvə indi demək olar ki, yarı qiymətə - 1,5-1,70 qəpiyə təklif olunur. Hətta bəzi yerlərdə 1,2 manata satıldığına da rast gəlmək olur.

Bəs səbəb nədir? Bəzi ekspertlər bunun səbəbini Azərbaycanda istehsal edilməyən məhsulların ölkəyə idxal xərclərinin aşağı salınması və gömrük sistemindəki islahatlar, monopoliyanın zəifləməsi ilə əlaqələndirir.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri isə məsələni bu cür şərh etdi: "Sırf bananla bağlı məsələdə

bu, doğrudan da, monopoliya ilə bağlıdır. Əvvəllər banan Azərbaycanda monopoliyanın simvoluna çevrilmişdi. Ətraf ölkələrdə olan qiymətlərdə ölkəmiz ilə müqayisədə 2-3 dəfə fərq olurdu. İndi isə demək olar ki, qiymətlər eyniləşib. Ən azı Gürcüstan, Türkiyə ilə müqayisədə etdikdə qiymətlər bərabərle-

şib. Bunun səbəbi, təbii ki, monopoliyaların aradan qaldırılması məsələsidir ki, bu, önəmli rol oynadı. İkinci məsələ isə daha globaldir. Dünya bazarlarında da bananın qiymətində endirimlər olub. Səbəb xüsusən Latın Amerikasında məhsuldarlığın kifayət qədər yüksək səviyədə olmasıdır. 2 qutu bananın

Ekvadora satışı 2 dollardan aşağı düşüb. İllərdir ki, dediyimiz məsələdə haqlı çıxdığımız bir daha sübut olunur. Yeni zaman-zaman iqtisadçılar, ekspertlər olaraq bildirmişik ki, Azərbaycanda qiymətlərin yüksək olmasının əsas səbəbi, təbii ki, inhisarçılıqdır".

İqtisadçı qeyd etdi ki, digər məhsullar üçün də bu cür kəskin endirim gözləmək çətindir: "İndiki dövrdə bu, çətindir. Çünki mövsümi məsələlər də artıq geridə qalır, yerli məhsulların azalması dövrünə qədəm qoyuruq. Və noyabr-dekabr aylarında, əksinə, qiymətlərin daha da artmasını müşahidə edə bilərik. Həmin ərazilərdə bayramlar gəlir. Azərbaycanda da bayramlardan əvvəl çox pis bir ənənə var, qiymətlər qalxır və bayramdan sonra da həmin qiymətlər qalır, enmir. Yaxın günlərdə ciddi qiymət dəyişiklikləri görməyəcəyik. Çünki yerli məhsullar azalacaq, xaricdən gələn məhsulların da qiymətlərində artım olacaq. Səbəb isə, ən azı son iki həftədə manatın 10 faizə qədər dəyərdən düşməsidir. Bunu da nəzərə alsaq, təəssüf ki, yaxın gələcəkdə qiymətlərdə ucuzlaşma və dəyişiklik gözlənilir".

□ Xəlida GƏRAY

Hazırda həbsdə olan oliqarx, sabiq deputat Dünyamin Xəlilova məxsus olduğu bildirilən "Globus Plaza" ticarət mərkəzi yenidən böyük endirimlər elan edib. İddia olunur ki, bu, D. Xəlilovun öz borclarını qaytarmaq üçün nağd pula ehtiyacının yaranması ilə bağlıdır.

Məsələni yerində öyrənmək üçün adını qeyd etdiyimiz ticarət mərkəzində olduq. Müşahidə etdik ki, gerçəkdən də ticarət mərkəzində böyük endirimlər var.

İlk olaraq onu qeyd edək ki, əvvəllər "Globus Plaza"da mövcud olan ticarət mərkəzinin üzərinə "Harvey Nichols" brendinin adı vurulsa da, hazırda bu ad götürülüb. Belə ki, ticarət mərkəzinin üzərində "Barkers" brendinin adı qeyd olunub. Maraqlısı isə budur ki, satıcıların sözlərinə görə, ad dəyişsə də, mallar elə əvvəlkiyə...
Məlum olduğu kimi "Harvey Nichols" Britaniyanın məşhur brendlərindən biri hesab olunur. Bu brendin geyimləri adətən 2000 manatdan başlayan qiymətlərlə satılır. Dünyamin Xəlilova məxsus plazada brendin mağazaları 2015-ci ilin mart ayında açılmışdı. Lakin ömrü çox da uzun olmadı. "Harvey Nichols"ın Türkiyə, Honkonq, Səudiyyə Ərəbistanı, Küveyt və Dubayda öz alış-veriş mərkəzləri fəaliyyət göstərir. Həmin mərkəzlərdə dünyanın məşhur geyim və aksesuar brendlərinin mağazaları, restoranlar, gözəllik salonları fəaliyyət göstərir. Ticarət mərkəzində dünyanın 500-dən çox brendinin məhsulları satılır.

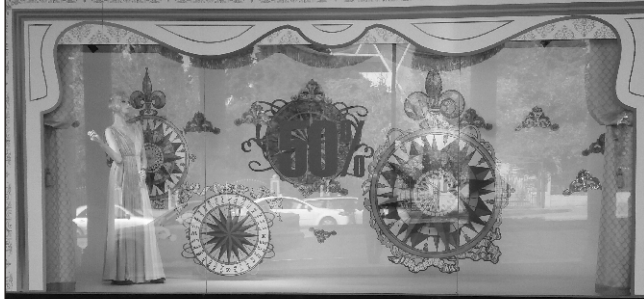
Hələ "Globus Plaza" ticarət mərkəzinə daxil olmadan öncə mağazaların şüşələrinə vurulan və çöldən görünən 50-70 faiz endirim elanları diqqəti cəlb edir. Elə bu rəqəmlərə baxıb ticarət mərkəzinə xeyli insanın daxil olduğunu müşahidə etdik. Lakin içəridə vəziyyət başqadır. Bu, endirim elanının yalan olması ilə bağlı deyil. Doğrudan da malların qiymətində nəinki 70, hətta 80 faiz də endirimlər edilib. Lakin baxanlar çox olsa da, alıcı yox səviyyəsindədir. Biz orada olduğumuz zaman içəri daxil olanlar elə qiymətlərlə maraqlanıb, çıxıb gedirdilər. Qiymətlər isə necə deyərler, əl yandırır və orta səviyyəli Azərbaycan ailəsinin cibinə heç uyğun deyil.

Öncə endirimlərin hansı mallara tətbiq edildiyini qeyd edək. Ümumilikdə ticarət mərkəzinin 1-ci (mənfə birinci) mərtəbəsində ətirilər, bəzək əşyaları və digər bu kimi mallar satılır. Endirimlər bu mallara demək olar ki, aid edilməyib. Birinci mərtəbədə isə qadın və kişi geyimləri satılır. Bu geyimlərə isə 50 və 80 faiz endirimlər var. Endirimli mallar, xüsusi işarələr vasitəsi ilə müştərinin diqqətinə çatdırılır. Belə ki, əgər geyimin üzərindəki qiymət kağızında göy rəngli nöqtə qoyulubsa, demək ki, həmin malın qiyməti 50 faiz endirimdədir. Mağaza-

Dünyamin Xəlilovun ticarət mərkəzində kəskin endirimlər

Həbsdəki sabiq deputatın öz borclarını qaytarmaq üçün yenidən bu addıma getdiyi deyilir

da olan əksər bahalı geyimlərin üzərində isə bu işarəni gördük.

Qiymətlərə gəlincə isə burada adi bir pencek 2445 manat, paltolar 5 min manata, köynəklər isə 500 manatdan yuxarı qiymətlərlə satılır. Ayaqqabıların qiyməti 850 manatdan başlayıb 2000 manata qədər dəyişir. Çanta və şlyapaların qiyməti də 800-1500 manat arasında dəyişir. Hazırda bu malların qiymətlərində nə qədər endirim

edilsə də, yenə də baha hesab olunur.

Satıcılarla söhbətimiz zamanı onlar bildirdilər ki, bunlar elə "Harvey Nichols" brendinin məhsullarıdır. Sadəcə olaraq, bir ilə yaxındır ki, bu brendin adı ticarət mərkəzinin üzərindən götürülüb. Bunun səbəbini isə bildirmədilər. Şübhə edilmir ki, bu, Dünyamin Xəlilovun həbsi ilə əlaqəlidir.

Başqa bir iddiaya görə isə artıq Dünyamin Xəlilov "Globus Plaza"nın idarəçiləri sırasından çıxarılıb. Bildirilir ki, "Globus Plaza"nın 4 idarəçisi olub. Dünyamin Xəlilovun adı onun barəsində cinayət işi açıldıqdan sonra idarəçilər sırasından rəsmi qaydada çıxarılıb. Lakin iddia olunur ki, belə olsa da bu, Xəlilovun hazırkı idarəçilərlə əlaqələrinin olmaması demək deyil...

D. Xəlilovun Beynəlxalq Bankla bağlı cinayət işində adı keçir. O, dələduzluqda təqsirləndirilir. İddialara görə, Xəlilov Beynəlxalq Bankdan külli miqdarda kredit alıb və geri qaytarmayıb. Nərimanov Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilmiş D. Xəlilovun bu il fevralın 20-dən etibarən Bakı İstintaq Təcridxanasında saxlanıldığı qeyd olunur.

Məlumatla görə, Dünyamin Xəlilov 1000-dən artıq sadə işçisinin adına kredit götürüb. Bura "Globus Plaza" biznes mərkəzində yerləşən "General Construction" MMC-nin işçiləri də daxildir. Həmin şəxslər, sadəcə, işlərini itirməmək üçün kredit sənədlərinə imza atıblar. Onların əksəriyyətinin maddi durumları ağır olan insanlar olduğu bildirilir.

Bir məqamı da qeyd edək ki, "Globus Plaza" ticarət mərkəzini bir vaxtlar adı Beynəlxalq Bankdan 250 milyon dollar kredit alıb geri qaytarmamaqda hallanan və bu işlə bağlı saxlanılan iş adamı Xaqani Bəşirovun şirkəti inşa edib.

□ Əli Rais
Fotolar müəllifindir.

Sərhədi keçən kimi barmaq silkələyənlərə...

Sevinc TELMANQIZI
s.qurbanova@gmail.com

Yenə ictimai sektor, cəmiyyət ölkədən gedən miqrantların məsələsini müzakirə edir. Bəlkə çoxunuz bilmirsiniz, amma biz jurnalistlərin işi bu arzuya düşənlərin uzun-uzadı suallarını cavablandırmaqla keçir çox vaxt. Siyasətə, mətbuata... heç bir aidiyyəti olmayanların qəribə bir yanğı ilə Avropadakı o iy vermiş, kasıblıq, rəzillik qoxan düşürgələrə yol tapmaq üçün çarələr tükətməsini görəndə insan qəribə hala düşür. Gözümle bir neçəsini görmüşəm, Avropadakı o çadırların içinə girmişəm, insanların yemək növbəsində necə dayandığına, doymadıkları üçün düşürgə rəsmiləri ilə necə dava etdiklərinə şahidlik etmişəm. Ona görə bu qədər əminəm həmin mənzərədən. "Bütün bunlara dəyərmimi?" deyərək sual edəndə, şillə kimi cavab gəlib çox vaxt: "bütün ömrümüz boyu qul kimi yaşamaqdansa, bir neçə ay bu rəzilliyi çəkmə bilirik" deyiblər çoxu....

Yalançı səbəblərlə ölkəni adlayanlardan da xəbərimiz var. Lətifələri kölgədə qoyacaq ssenarilər uydurub, öncə özlərini, sonra xariciləri buna inandıranları da bilirik. Aralarında status alanlar da var, qaçqın düşürgələrində ömrünü xərcləyənlər də. İnsanımız isə bu cür hallara qarşı ikili münasibət sərgiləyir. Birincisi, çox klassikdir. "Bacarana can qurban"... Bilirsiniz, oğruya da, dələduza da çox vaxt belə münasibət var bizim ellərdə. Yaşamağı, evinə çörək aparmağı bacarırsa, demək, qoçaqdır, bu həyatdan baş çıxarır. Onu çay aşağı buraxsan, çay yuxarı özü çıxıb bilmiş. Ay nə qoçaqmış, ay həyatı necə də çözübmüş... Əslində oğruya haqq qazandıranlar da oğurluğu edənlər qədər suçludur, ona gizlidən-gizliyə dəstək verməklə pisliyə ayaq verirlər. Bu ayrı.

İkinci növ münasibət isə iraddır, qınamadır. "O zaman sən bu saxtakar dediklərdən fərqi nədir" yanaşmasının müəllifləri. Bunu deyənlərə ən böyük irad isə odur ki, bəs həminin yaxşı yaşamaq hüququ var. Ən yaxşı halda buna etiraz edənləri paxıl, xain adlandırmaqla kifayətlənirlər.

Amma əsl bəla nədir, bilirsinizmi? Bir - saxta yollarla Avropaya köç salmışlara gerçək əzabkeşlərin dəstək verməsi. İki - bu şəxslərin ordan bizlərə barmaq silkələyib, ağılı, vicdanı, həyat dərsi keçməsi. Mədəni şəkildə anladırınsa ki, sən ordan bizə dərs keçmə hüququn yoxdur. Dərhal iki günlük "kitayski" avropalı tövrü ilə insan hüquqları, söz azadlığından danışacaq. İlah edəcəksən ki, ürəyin bu qədər yarırdısa, qalib bizimlə çiyin-çiyinə bu problemdən qurtulmanın yollarını axtaraydın. Axtarmadınsa, batan gəmini tərək etmə xəttini tutdunsa, sahile çıxıb, geridə qalanlara yandıq vermək, ən yumşaq halda, tərtibsizlikdir. Ən sərt halda isə...

Yuxarıda da yazdım. Mən o miskinlik, kasıblıq, xəstəlik qoxan miqrant düşürgələrini görmüşəm. Ayaqyalın uşaqlar, ac qalan, doymayan miqrantlar, xəstəliklər, oğurluqlar, quldurluqlar... Qarşıda səni gözəl günlərin gözlediyinə nə qədər əmin olub, bu rəzilliyi çəkmək olar, bilmirəm. Üstəlik, tərək etdiyin vətəninə başından bombalar yağdırsa, qapında əlisilahlılar səni öldürmək üçün növbədə dayanmayıbsa... bu riski daşımağa dəyərmimi? Yox, əgər kimsə səhər 9, axşam 6-da işdə olmaq, pulunu çalışaraq qazanmaq yerinə, alman Hansdan, isveçli Piterdən aybaay müavinət almaq xəyalı ilə buraları tərək edibse, o zaman bunun adı niyə mühacirətdir ki? Bunun adı müftəxorluq, tənbellikdir. Belə adamların sizə, bizə, burda qalanlara söz demək hüququ varmı?

Özümə yer edim, gör sənə nə edim... Deyəsən, bizim belə bir el məsələmiz də var. Xalqımız da sağ olsun, mənfəylikli məsələləri həyat devizinə çeviriblər. Odur ki... Çəkinməyin, kompleks etməyin. Sərhədlərin o tayından gələn mühacir tənqidlərinə yaylım atəşlə cavab vermək tam haqqınızdır. Bir sözə baxaram, sözdümü deyər, bir də onu deyənə baxaram, adamdırmı deyər... Belə bir məşhur söz var, eşitməmiş yəqin. Sözə də, onun müəllifinə də diqqət edin.

"Məktəbəqədər təhsil haqqında" qanun layihəsi tənqidə tuş gəldi - bəs ekspertlər nə deyir?

Mələhət Mürşüdlü: "Bu hazırlıq müəssisələri ona görə lazımdır ki..."

Ötən həftə, oktyabrın 28-də Milli Məclisin növbəti iclasında "Məktəbəqədər təhsil haqqında" qanun layihəsi müzakirəyə çıxarılib. Bizim Yolunun məlumatına görə, layihə barədə danışıq elmi və təhsil komitəsinin sədri İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, layihənin hazırlanmasında İsveç, Finlandiya, Ukraynanın və digər bir neçə ölkənin təcrübəsindən istifadə olunub.

5 fəsil 24 maddədən ibarət olan layihədə məktəbəqədər yaşda uşaqların təhsil aldığı müəssisələrin bir neçə növü müəyyənləşib. Bunlar körpələr evi, körpələr evi-uşaq bağçası, məktəbəhazırlıq qruplarının fəaliyyət göstərdiyi ümumi təhsil məktəbləri, digər tipdən olan təhsil müəssisəsi yanında kompleks formada fəaliyyət göstərən məktəbəqədər təhsil müəssisəsi, uşaq inkişaf mərkəzi, sanator tipli uşaq bağçaları (bu uşaq bağçaları infeksiyon xəstəliklərə meyilli və immun sistemi zəif olan uşaqlar üçün yaradılır), sağlamlıq imkanları məhdud olan uşaqlar üçün məktəbəqədər xüsusi təhsil müəssisələri, elmi-tədqiqat müəssisələrinin yanında yaradılan məktəbəqədər təhsil müəssisəsidir.

Lakin layihə elə birinci

oxunuşda ciddi tənqidlərə məruz qalıb. İlk irad birinci vitse-spiker Ziyafət Əsgərovdan gəlib. O bildirib ki, layihə haqqında məlumat verilsə də, məktəbəqədər təhsil anlayışı açıqlanmır. Ziyafət Əsgərov həmçinin qeyd edib ki, layihədə təminlər olsa da, ən lazım olan anlayışın mənası yoxdur: "O zaman biz bu qanunu neyləyirik? İkinci sualım odur ki, məktəbəqədər təhsil ilə uşaq bağçasının fərqi nədir? Uşaq əlifbanı məktəbə qədər öyrənəcəksə, o zaman birinci sinifdə nə öyrənəcək? Qanunda bunların heç biri göstərilməyib və qaranlıqdır".

Müzakirəyə çıxarılan qanun layihəsində çatışmayan məqamlarla bağlı digər deputatlar, o cümlədən Qüdrət Həsənzadə, Vahid Əhmədov, Elmira Axun-

dova, Fazil Mustafa da öz iradlarını bildirib. Sonda Ziyafət Əsgər İ.Həbibbəyliyə çatışmazlıqların ikinci oxunuşda nəzərə alınmasını tövsiyə edib və sonda qanun layihəsi birinci oxunuşda səsə qoyularaq qəbul olunub.

Qeyd edək ki, məktəbəqədər hazırlıq tədrisi ilə bağlı cəmiyyətdə də fikirlər birmənalı deyil. Bəzi valideynlər məktəbəqədər təhsilə bəzi pilləsi olmaqla, uşaqların intellektual, fiziki və psixi inkişafını, sadəcə məşğələlərinə yiyələnməsini, istedad və qabiliyyətinin üzə çıxarılmasını, sağlamlığının qorunmasını, estetik tərbiyəsini təmin etdiyini təqdir edir. Lakin bir çoxları azyaşlı uşaqların vaxtından əvvəl zehninin məktəb proqramı ilə yüklənməsindən, psixoloji durumuna mənfi təsir göstərəcəyindən narahatdır. Xüsusən də əlifba, riyazi hesablamaların tədris edilməsi ilə bağlı çoxsaylı iradlar bildirilir.

"Azad Müəllimlər Birliyi"nin sədri, təhsil eksperti

Mələhət Mürşüdlü məsələ ilə bağlı qeyd etdi ki, adıçəkilən layihədə müasir tələblərə uyğunlaşmayan, kiçik yaşlı uşaqların təlim-tərbiyəsi ilə səsleşməyən məqamlar var. Mələhət Mürşüdlü bildirdi ki, iradlara məruz qaldığı üçün layihə artıq geri qaytarılıb: "Təhsil Nazirliyi artıq həmin qanun layihəsini öz saytına yerləşdirərək, ictimai müzakirəyə çıxarıb. Biz də bir təşkilat olaraq öhdəmizə düşənini etdik. Həmin layihəni aidiyyəti strukturlara, qəbəcil müəllimlərə, bağça müdirələrinə göndərdik, ayın 10-na qədər vaxt qoymuşuq. Verilən təklifləri müzakirə edib öz tövsiyələrimizi nazirliyə göndərmək fikrindəyik. Layihə ilə mən də tanış olmuşam. Bəli, orada elə məqamlar, müasir tələblərə uyğunlaşmayan vacib məsələlər var ki, həmin qanunda öz əksini tapmayıb. Dəfələrlə vurğulamışam ki, təqdim olunan hər bir qanun layihəsi icti-

mai müzakirələrə çıxarılmalıdır". Ekspert məktəbəqədər hazırlıq müəssisələrində əlifbanın tədrisi və digər məktəb proqramlarının keçirilməsi məsələsinə də toxunub: "Bununla bağlı nazirliyin qarşısında məsələ qaldırılıb. Məktəbəqədər hazırlıq müəssisələrində keçirilən proqrama yənidən baxılmalıdır. Burda heç bir vəcdə əlifbanın, riyazi he-

sablamaların öyrənilməsindən söhbət gedə bilməz. Əgər uşaq məktəbəqədər hazırlıq qrupunda birinci sinif proqramını yerinə yetirirsə, sonradan onun məktəbə olan marağı artıq itir. Bu hazırlıq müəssisələri ona görə lazımdır ki, uşaqların müəyyən formada dünya görüşləri inkişaf etsin, birinci sinifə hazır vəziyyətə gələ bilsin".

□ **Xalidə GƏRAY**

Kişilər!!! Axırcı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağrılaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

ELAN

Əmlak Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti tərəfindən Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Səməd Vurğun küçəsi, ev 58, mənzil 9-a Seyidov Kənan Mir Mehdi oğlunun adına verilmiş çıxarış ("kupça") itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Daha bir ailə dramı: 25 yaşlı xanımını öldürdü

Qəbələ rayonunda qətl hadisəsi baş verib. APA-nın yerli bürosunun xəbərinə görə hadisə rayonun Kürd kəndində qeydə alınıb. Kənd sakini, 1985-ci il təvəllüdü Verdiyev Xəyal Xaliq oğlu ailə münafiqəsi zəminində aralarında baş verən dava zamanı həyat yoldaşı, 1991-ci il təvəllüdü Verdiyeva Səbinə Məzahir qızını əli ilə boğaraq öldürüb.

Üç uşaq anası olan Səbinə Verdiyevanın hansı səbəbdən qətlə yetirildiyi hələ ki, məlum deyil. Hadisəni törədən Xəyal Verdiyev hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları tərəfindən saxlanılaraq istintaqa təhvil verilib. Faktla bağlı Qəbələ rayon Prokurorluğu tərəfindən araşdırma aparılır.

Avropaya miqrant axını, bu zaman baş verən faciələr və bu barədə təfərrüatlar, demək olar ki, hər gün dünya mediası səhifələrini "bəzəyir". Böyük dövlətlərin bu məsələ ilə bağlı qərarları, miqrantlara qarşı münasibət, gəmilərdə batan, meşələrdə həyatını itirən qaçqınların hekayəsi isə bitmək bilmir. Amma bununla belə, dünya coğrafiyasında miqrant fırtınası ilə bağlı hər gün yeni bir detal, gözlənilməz yeniliklər çıxır üzə...

Bu günlərdə İsveçdə yaşayan mühacir Rahib Kazımlı Avropaya köç edən miqrantlarla bağlı aşağıdakı statusu yazıb: "Avropaya mühacirət etməyə hazırlaşanların nəzərinə: Avropa Birliyi Almaniyaya, İsveç, Danimarka, Norveç və Avstriyaya sərhəd nəzarəti və yoxlamalarının tətbiqini uzatmağa razılıq verib. Digər xəbər isə bundan ibarətdir ki, İsveç ölkəyə yeni gələn miqrantlara çadırlarda yaşamaq olacaqları barədə xəbərdarlıq edib".

Avropaya köçmək istəyərkən 3611 nəfər ölüb və itkin düşüb

Bu ilin əvvəlindən indiyədək Aralıq dənizi vasitəsi ilə Avropa sahillərinə 316 min 311 mühacir və qaçqın gəlib. Bu barədə Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının mətbuat katibi Coel Millman brifinqdə çıxış edərkən məlumat verib. Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının məlumatına əsasən, Aralıq dənizindən Avropaya keçməyə cəhd edən 3611 nəfər həlak olub və ya itkin düşüb. Millman qeyd edib ki, Avropa İttifaqı ilə Türkiyə arasında sazişin imzalanmasından sonra Yunanıstanda və Qərbi Balkan ölkələrində mühacir və qaçqınların sayı 56 faiz artıb.

Almaniyanın özündə və xaricdə isə Angela Merkelin miqrasiya siyasəti güclü tənqidlərə məruz qalır. Oktyabrın 11-də yeni sorğunun nəticələri dərc olunub: Almaniyanın hakim partiyasının populyarlığı onun bütün tarixi ərzində ilk dəfə 30 faizdən aşağı enib.

Fransanın Kalesində durum "fransızca"dır

Bir neçə gün öncə isə Liviyadan Avropaya keçmək istəyən miqrant gəmisi Aralıq dənizində batıb. Nəticədə 90 nəfər liviyalı dünyasını dəyişib. Ölənlərdən 44-ü azyaşlıdır. Gəmidə olan 119 nəfərdən yalnız 29-u sahile çıxıb.

Gəminin qayaya ilişərək zədələndiyi və içərisinə su dolduğu üçün batdığı bildirilir.

Miqrantlarla bağlı Fransadakı durum da fərqlidir. Fransada 1200-dən çox polis və rəsmi Kaledə "Cəngəllik" adlanan miqrant düşərgəsində təmizləmə əməliyyatı aparıb. Hakimiyyət orqanları bildirirlər ki, 7 minə yaxın insan yoxsul şəraitdə düşərgədə yaşayır. Miqrantlar dinc şəkildə köçürülmək üçün növbədə gözləyir və onları daşıyacaq 60-a qədər avtobusun bəziləri artıq yola düşüb. Onlara Fransada qaçqın mərkəzlərində yerləşdirilmək təklif edilib. Lakin narahatlıqlar var ki, Britaniyaya getmək istəyən bəzi miqrantlar hələ də orada qalmaq istəyərlər. Böyük Britaniya bu düşərgədən təqribən

şərgədən qəbul mərkəzlərinə köçürülüb, hökumət bildirib. Onların sırasına 1500 müşayiət edilməyən azyaşlı daxildir. Söküntü briqadası köçürülən miqrantlar tərəfindən törədiyi güman edilən yanğınlara baxmayaraq zonanı çadır və sığınacaqlar

əvvəl öz evlərini dağıtmasının əhali arasında ənənə olduğunu deyib. Bazar ertəsi təmizləmə işləri zamanı düşərgədə yanğınlara baş verib. Yanğın zamanı bir nəfərin yaralandığı bildirilir.

Düşərgədə təmizləmə əməliyyatı üçün 1200-dən çox

şərgələrə göz yuma bilmərik". Fransa prezidentinin sözlərinə görə, həmin düşərgələrdəki miqrantlar rəsmi mərkəzlərdə yerləşdiriləcək.

Yunanıstanın Oreokastro şəhəri yaxınlığındakı qaçqın düşərgəsində polislə miqrantlar arasında toqquşmalar

dan 1294-ü Macarıstanın payına düşür. Miqrantlar əsasən Suriya, İraq və digər Yaxın Şərq və şimali Afrika ölkələrindəndir. Səsvərmədə seçicilərin 50 faizinin iştirak edilməsinin tələb olunmasına baxmayaraq seçici fəallığı 43 faiz olub.

Dünya miqrant qanına bələnib...

2016-cı ilin ilginclik statistikası, qaçqın düşərgələrində bitən həyatlar, sərtləşdirilmiş şərtlər

1300 kimsəsiz uşağın qəbuluna başlayıb. Xeyriyyə cəmiyyətləri Fransa hökumətinə yetkinlik yaşına çatmayanlarla müsahibələr aparmaq və Böyük Britaniyaya kimin köçürülməli olduğunu təsbit etmək üçün yardım edir.

Fransanın Daxili İşlər Nazirliyindən verilən məlumata görə, təhlükəsizlik səbəbilə uşaqlar yük konteynerlərinə köçürüləcək, cəngəlliyin qalan hissəsi isə söküləcək. Fransa ərazisində miqrantları yerləşdirmək üçün 7500 boş ev mövcuddur. Çərşənbə axşamı isə çadırları və sığınacaqları dağıtmaq üçün oraya ağır texnika göndəriləcək.

Fransanın Daxili İşlər Nazirliyi bildirib ki, "zor tətbiq edilməyəcək, amma miqrantlar və ya QHT-lər narazılıq edərsə, polis müdaxilə etməyə məcbur olacaq". "Cəngəllik"də əsasən Afrika və ya Orta Şərqdən miqrantlar yaşayır. Bu düşərgə Kale hava limanının yaxınlığındadır. Rəsmi məlumata görə, orada 7000 miqrant yaşayır, hüquq müdafiəçiləri isə orada 10 min şəxsin olduğunu deyir. İnsanların sayı artsa da, düşərgənin ərazisi kiçildilib. Burada insanların sayı artdıqca zorakılıq barədə məlumatların sayı da artıb. Bir çox miqrant Britaniyaya keçmək üçün bu istiqamətdə gədən yük maşınlarında gizləni.

"Cəngəllik"də çıxan yanğın və ölənlər miqrantlar

Amma bir məqamı da qeyd edək ki, Fransa rəsmilərinin düşərgənin boş olması iddialarına baxmayaraq Kaledə "Cəngəllik" adlanan düşərgədə bir neçə yüz miqrant qalıb. Bu barədə hadisə yerindəki BBC jurnalistləri xəbər verir. BBC-nin Avropa müxbiri Gavin Lee deyir ki, ərazidə 200-ə yaxın kimsəsiz azyaşlı gecələməyə yer tapmır.

Bazar ertəsindən etibarən təxminən 5.600 nəfər dü-

dan təmizlənməyə davam edir.

Böyük Britaniyaya çatmaq istəyən ümitsiz sakinlərin yerləşdiyi düşərgə Avropa miqrasiya böhranının əsas rəmzinə çevrilib. "Save the Children" (Uşaqları Xilas Et) təşkilatından Dorothy Sang bazar ertəsi BBC-yə bildirib ki, yüzlərlə uşaq yetkinlik yaşına çatmayanlar üçün əraziyə nə daxil ola bilsin, nə də ki burada qeydiyyata keçməyə müvəffəq olub.

Cümə axşamı günü miqrantlar avtobusları gözləyiblər. "Yanğınlara tüğyan edəndə düşərgə təmizləndi, amma uşaqlar üçün qeydiyyat prosesi bağlandı və konteynerlər dolu idi. Ona görə də uşaqların gedə biləcəyi yer yox idi", o deyib. Əlavə edib ki, bir çoxları qaçıb və onların yeri məlum deyil. Böyük Britaniyanın Daxili İşlər Nazirliyi bildirib ki, Fransa hakimiyyəti azyaşlılar da daxil olmaqla Kaledəki bütün uşaqlara cavabdehdir. "Cəngəllik"dən ümumilikdə 5596 nəfər, o cümlədən uşaqlar köçürülüb.

Xanım Buccio yerli KİV-ə miqrantların yola düşməzdən

polis əməkdaşı əraziyə yeridilib.

Həftənin əvvəlindən bəri Fransa hakimiyyəti minlərlə insanı siyasi sığınacaq istəmək üçün sığınacaqlar və xüsusi mərkəzlərə toplayır. Düşərgədə bazar ertəsi təmizləmə işləri zamanı yanğınlara baş vermişdi.

Düşərgənin sakinlərinin sayı ilin əvvəlində yarıya endirilsə də, sayı artmaqda davam edib və zorakılıq barədə məlumatlar artıb. Bir çox miqrant La-Manş tunelinə daxil olarkən özlərini yük maşınlarında gizlətməyə cəhd göstəriblər. Sahədə həm yerli sakinlər, həm də yük maşını operatorları etiraz aksiyaları keçiriblər.

Düşərgələr sökülür, polislə miqrantlar toqquşur

Xatırladaq ki, daha öncə Fransa prezidenti Fransua Olland Parisin şimal-qərbində salınmış qeyri-qanuni miqrant düşərgələri söküləcəyini bəyan edib. O, paytaxtın qərbində miqrantların qəbul mərkəzlərindən birinə baş çəkərkən deyib: "Biz Kaledəki qeyri-qanuni düşərgəni sökdük. İndi də analoji işləri Parisdə yerinə yetirəcəyik. Fransada belə dü-

baş verib. Etiraz aksiyası keçirən qaçqınlar polisə daş atıb, asayiş keşikçiləri isə buna cavab olaraq səs qumbaralarının istifadəsində. Etiraz aksiyası düşərgənin yaxınlığında baş verən yol qəzasından sonra başlayıb. Belə ki, yerli sakin 35 yaşlı suriyalı qadın və onun 10 yaşlı oğlunu avtomobillə vurub. Qəzanı törədən sürücü saxlanılıb. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Qeyd edək ki, Avropada miqrant böhranı başlayandan Yunanıstana 1,5 milyon qaçqın gəlib. "Balkan marşrutunun" bağlanması ilə əlaqədar bu ilin fevralından etibarən 60 min miqrant Yunanıstanda məskunlaşmalı olub.

Macarıstan klassik mövqedə - miqrantlara qarşı sərt və soyuq

Macarıstanın baş naziri Viktor Orban aşağı fəallığa baxmayaraq məcburi AI kvotalarına görə keçirilən referendumda qalibiyyəti açıqlayıb. Seçkidə iştirak edənlərin 98 faizi hökumətin çağırışına uyğun olaraq AI planından imtina etməyə səs verib. AI-nin planına görə, bloka üzv ölkələrdə 160 min miqrantın yerləşdirilməsi nəzərdə tutulub. Onlar-

Bu hal müxalifətə əsas verib ki, referendumun nəticələrinin etibarsız olduğunu iddia etsinlər. Müxalifət lideri Ferenc Gyurcsanyinin sözlərinə görə, aşağı fəallıq insanların eksəriyyətinin hökuməti dəstəkləmədiyinin göstəricisidir. Lakin hakimiyyət sözcüsü səsvərmənin nəticələrinin etibarsız sayıla bilməyəcəyini bildirib.

Orban AI liderlərini referendumun nəticələrinə diqqət yetirməyə çağırıb və xəbərdarlıq edib ki, referendum nəticələrinin tanınmasının məcburi edilməsi üçün ölkə konstitusiyasına dəyişikliklər edəcək. Ötən il miqrant böhranı zamanı Macarıstan Almaniya və digər AI məntəqələrinə gedən Qərbi Balkan marşrutunda tranzit dövlət idi. Axını cilovlamaq məqsədilə ölkə Serbiya və Xorvatiya ilə olan sərhədləri bağlamışdı. Tədbir ölkə daxilində dəstəklənsə də, insan hüquqları qrupları tərəfindən tənqid olunub.

Referendum zamanı seçicilərə "Siz Avropa İttifaqının Milli Məclisinin təsdiqi olmadan Macarıstan vətəndaşı olmayan şəxslərin Macarıstanda məcburi yerləşdirilməsi mandatına sahib olmasını istəyirsinizmi?" sualı ünvanlanıb.

AI təklifi bloka daxil olmaq istəyən miqrantlar və qaçqınlar üçün əsas giriş nöqtələri olan Yunanıstan və İtaliyaya təzyiqlə azaltmaq məqsədi daşıyır. Ötən ilin dekabrında Macarıstan AI planına qarşı ərizə ilə məhkəməyə müraciət edib.

Almaniyanın hüquq mühafizə orqanları yerli miqrasiya qanunvericiliyini pozmaqda şübhəli bilinən 280 minə yaxın əcnəbi barədə axtarış elan edib. Bu barədə Federal Cənab Polisi İdarəsindəki mənbə məlumat verib. Axtarışda olan şəxslərin sayının belə kəskin artması Almaniya tarixində ən böyük miqrant böhranı ilə izah edilir. Hakimiyyət orqanlarının məlumatına görə, bu il AFR-ə əsasən Yaxın Şərq və Şimali Afrikadan olan 890 min qaçqın gəlib.

MÜSAVAT

Son səhifə

N 241 (6562) 31 oktyabr 2016

Bu otel çox yatanları iş götürür

Finlandiyada bir otel, 35 gün ərzində otaqlara nəzarət edəcək və təcrübələri yazacaq "profesional yuxu həvəskarı" axtarır. Paytaxt Helsinkinin mərkəzindəki "Hotel Finn"-in müdiri Tio Tikka, bar və restoranı olmayan oteldə təcrübələrini "internet gündəliyində qələmə alacaq dinamik birini" axtardıklarını söyləyib. Bu iş üçün Fin, ingilis və rus dillərini bilməyin vacib olduğunu söyləyib. İndiyə qədər 600-dən çox adamın müraciət etdiyi qeyd edilib. Müraciət müddəti ilin sonunda bitəcək. Ancaq iş üçün hər hansı bir ödəniş verilib-verilməyəcəyi bildirilməyib.

Səhər yataqdan gec qalxanlar... infarkt ola bilər

Səhərlər uzun müddət yataqdan çıxmaq sağlamlıq üçün zərərli deyil. Kembric Universitetinin alimləri belə qənaətə gəliblər ki, uzun müddətli yuxu ürəkdə problemlərə, infarkta gətirə bilər. Araşdırmalar göstərir ki, müntəzəm olaraq 9 saatdan çox yatanlarda 6-8 saat yatanlarla müqayisədə infarkt riski daha yüksəkdir.

Britaniyalı mütəxəssislər on illərlə minlərlə insan üzərində tədqiqat aparıblar. Təcrübədə 42-81 yaş arası insanlar iştirak edib. 346 nəfərdə müşahidə ərzində infarkt baş verib. Maraqlısı odur ki, uzun yuxu ilə ancaq ürək problemləri arasında əlaqə tapılıb. Amma bu istirahət həftəsonu yataqda normadan bir az artıq qalmağa mane olmur.

Seriala çox baxan qadınlar ailədə dava salmır

Türkiyədə keçirilən bir araşdırma serialların ailə həyatına təsiri barədə ortaya maraqlı nəticələr çıxarıb. Araşdırma rəhbəri, psixoloq Nedim Mermerci həftə ərzində ən azı 6 serial izləyən ailələrdə ər-arvad arasındakı münasibətləri təhlil ediblər.

Rəyi soruşulan kişilər bildirib ki, qadınlar sevdikləri serialın yayımlandığı gün və saatda çox tolerant, sevincli olurlar. Həmin gün axşam yeməyinə dadlı təamlar ha-

zırlayan qadınlar bununla ailənin damaq zövqünü də nəzərə alırlar. Tamamən seriala fokuslanan qadın eyni zamanda əri ilə hansısa mü-

naqişəyə girmir, onun eve gec gəlməsi, ya da gün ərzində telefon zənginə cavab verməməsinə görə dava salmır.

9 qızı vardı, 10-cu qızı doğanda əri atdı

Türkiyənin Konya şəhərində 9 qız uşağı dünyaya gətirən qadın sonuncu uşağına hamilə ikən həyatının zərbəsini alıb. Belə ki, hamiləliyinin 6-cı ayında onuncu uşağının da qız olduğu üzə çıxıb və əri onu atıb gedib. 38 yaşlı Suzan Bulut yaşları 1.5 ilə 18 arasında dəyişən uşaqları ilə birlikdə şəraitətsiz bir evdə qalır. Küçələrdən kağız toplayaraq və xeyirxah insanların köməyi ilə həyatını təmin edir. Hazırda onun ən böyük istəyi gecəqonduda belə olsa, yaşaya biləcəyi bir evdir.

Qaziantep şəhərindən 5 il öncə Konyaya gələn 38 yaşlı Suzan Bulud Muhittin Buludla sevrək evlənib. Həyat yoldaşı isə hər zaman oğlan övlad arzulayıb: "9 qızım oldu. Hazırda 1.5 yaşında olan qızıma 6 aylıq hamilə ikən, onun da qız olacağını öyrəndim. Ərimə yenə də qızımızın olacağını dedim. O da etiraz etdi. Mən də dedim ki, 9 qızımız var, 10-cunu da qəbul etməliyik. Amma qəbul etmədi. Əmisinin qızını mənim üstümə günü gətirəcəyini dedi. Mən də bunu qəbul etmədim. Qızım doğulan gün 1.5 il öncə bizi atıb getdi. Son günə qədər uşağın oğlan olacağına ümidi varmış".

Qəhvə içənlər sürətlə arıqlayır

Qəhvə və onun zərərli barədə tez-tez müxtəlif fikirlər söylənsə də, alimlər onun saysız faydalarını da üzə çıxarıb. Türkiyənin "Sabah" qəzetinin araşdırmasına görə, sistemli olaraq qəhvə içmək həm psixoloji, həm də fiziki baxımdan insan bədəninə müsbət təsir edir.

Harvard Universiteti alimləri sübut edib ki, qəhvə içən qadınlar içməyən həmcinsləri ilə müqayisədə daha az depressivdir. Kofein eyni zamanda dənən axşamdan içkinin təsirində olan şəxsləri də ayılda bilir. Qəhvənin tərkibindəki kofein eyni zamanda sinir sisteminə xəbərdarlıq edir, zehni aydınladır, içəndən sonrakı iki saat ərzində insanın diqqətini cəmləşdirməyə yardımçı olur. Bundan başqa, qəhvə insanı canlı edir, çəki verməsini sürətləndirir.

Qoroskop
31 oktyabr
Sabuhi Rahimli

QOÇ - Nahara qədər hansısa uğurlu cəhdlərə nail olacağınızı düşünməyin. Göstərilən müddətdə yalnız istirahətə fikir verin. Yalan vədlər vermək, əsassız danışmaq zərərinizə ola bilər.

BUĞA - Naharaqədərki dövrdə mübahisəli situasiyalara cəlb olunma ehtimalınız böyükdür. Bu səbəbdən də hər xırda məsələyə ciddi reaksiya verməməlisiniz. Saat 15-dən sonra maraqlı görüşləriniz gözlənilir.

ƏKİZLƏR - Yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı maliyyə istiqamətində xərcləyəsiz. Bütün variantları gözədən keçirin. Əyləncəyə, yaxud uzaq səfərlərə aludə olmaq yaramaz. Ulduzların bu tövsiyələrini qulaqardına vurmayın.

XƏRÇƏNG - Kosmik fonun ümumi mənzərəsi gərginlikdən xəbər verir. O üzündən bütün enerjinizi təmkinli olmağa yönəltməlisiniz. Əsəbinizlə oynayan adamlarla üz-üzə gəlməməyə çalışın.

ŞİR - Atacağınız addımlarda qətiyyətli olsanız, müvəffəqiyyətə yaxınlaşacaqsınız. Nəzərə alın ki, indiki durumda sizə güclü olmaq lazımdır. Bədxah adamları həqiqət və realılıqla məğlub edin.

QIZ - Kifayət qədər sərfəli gündür. Təzə və əlverişli sövdələşmələrdə iştirakınızdan tutmuş maliyyə məsələlərinə qədər ulduzlar yardımçınız olacaq. Ona görə də boş oturmamalısınız.

TƏRƏZİ - Müəyyən qədər darıxdırıcı olsa da, daxili sabitliyinizi qorumaqla müəyyən rahatlıq tapa bilərsiniz. Ciddi qərarlar qəbul etməyinizə lüzum yoxdur. Axşam qonaq getməyiniz yaxşı olar.

ƏQRƏB - Fəaliyyət sahəsində uğurlara yaxınlaşdığınızı bəyan edən Göy qübbəsi aktivliyinizi artırmağı məsləhət görür. Ailə-sevgi və digər münasibətlərdə də vəziyyət xeyrinizə olacaq. Bu gün səfərə çıxmayın.

OXATAN - Ən müxtəlif sürprizlərə hazır olun. Oturaq işlərə aludə olmaqdan, fəallığınızı artırın. Bəxtinizdə qazanc da var. Nahar ərəfəsində cinayət tərkibli və dinə zidd addımlardan yayının.

OĞLAQ - Məhəbbət müstəvisində mövcud olan müəmma və anlaşılmazlıqları yoluna qoymaq üçün şanslı vaxtdır. Bu fürsəti fəvri verməyin. Amma işlə bağlı riskli sövdələşmələrdən uzaq olun.

SUTÖKƏN - Fəaliyyətlə bağlı keyli yeniliklərin şahidi olacaqsınız. Üreyinizcə olan təkliflər alacağınızda da şübhə etməyin. Axşama doğru isə müəyyən təxribatlarla baş-baş qalma ehtimalınız var.

BALIQLAR - Mövcud sıxıntılarınız global planlarınızın reallaşmasına mane olur. Yaxşı şeylər haqqında düşünün. Çünki insan fikri gələcəyi formalaşdırır. Pula görə kiminləsə düşmənçilik yaratmayın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Kloun kimi evləndilər

ABŞ-in Pensilvaniya ştatında keçirilən 32-ci Kloun İncəsənəti Festivalında maraqlı hadisə yaşanıb. Festivalda Billi Tedeski və Petti Kulviki adlı cütlük kloun kostyumunda evləndilər. Toy mərasiminə festivala qatılanların hamısı dəvət ediləblər. Başına parlaq narıncı rəngdə parik qoymuş gəlin deyib ki, kloun mərasimi onun həyat yoldaşı üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir: "O, mənə belə bir toy keçirməyi təklif edəndə düşünmədən razılaşdım. Çünki bu, onu daha çox xoşbəxt edəcəkdirdi".

41 ildir klounluk edən Billi üçün bu nikah birinci olmayıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU
Lisensiya N: B 114
SAYI: 4.750

"Yeni Musavat"-in kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "E-Q" mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.